БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 80 (83.0)
АПРЕЛИИН
4
ЧЕТВЕРГ
1957 он

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Уралан нарижуулгын хэрэгтэ олоороо хабаадая

Социалистическэ промышленностьда ажалай бүтээсые саашадань дээшэлүүлхэ гээшэ предприятинуудай коллективүүдэй шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. Энэ асуудалые шиидхэхын тулада предприяти бүхэндэ уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын хүдэлмэри һайнаар табиха хэрэгтэй. Энээн тухай КПСС-эй XX съездын шиидхэбэри дотор онсо тэмдэглэгдэһэншье байна.

Ороноймнай түрүү предприятинуудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд уралан нарижуулгын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тиин промышленность дээрэ техническэ дэбжэлтэ туйлан, зургаадахи табанжэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Жэл ерэхэ бүри уралан нарижуулгын дурадхал олоор зохёогдожо, үйлэдбэридэ байһан машина зэмсэгүүд шэнэдхэн хубилгагдана. Тэрэнэй ашаар ажалай бүтээсэ дээшэлүүлэгдэжэ, гүрэнэй түсэбые саг болзор соонь дүүргэхэ арга олдоно бшуу.

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой котельнэ цехтэ олон хүн хүдэлмэрилдэг. Тэдэнэр нёдондо жэлдэ болоһон үйлэдбэриингөө зүблөөн дээрэ уралан нарижуулгын хүдэлмэрие һайжаруулха гэжэ тогтооһон байгаа. Цехын партийна, профсоюзна организацинууд хүдэлмэришэдэй тэрэ үүсхэлые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө бага бэшэ оролдолго гаргаа. Цехын коллектив Свердловскын машина бүтээгшэдэй жэшээгээр бүхы техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын түлөө тэмсэжэ ороо. Энэ хэрэгтэнь уралан нарижуулга гол үүргэ дүүргэһэн байна. Цехтэнь байгуулагдаһан техническэ совет хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэжэ, уралан нарижуулгада хүдэлмэришэдые олоор хабаадуулжа шадаа. Эндэ барижа байһан зэр зэмсэгээ шэнэдхэн хубилгажа, ажалайнгаа бүтээсые эрид дээшэлүүлһэн хүдэлмэришэд олон. Штамповщик Гордеев, токарь Матвеев болон бусадай уралан нарижуулһан станок, түхеэрэлгэнүүд завод дотор мэдээжэ болонхой. Үнгэрэгшэ жэлдэ тус цехынхидэй уралан нарижуулагшадай хэһэн хүдэлмэриин ашаар гүрэнэй хэдэн зуу мянган түхэриг арьбалагдаһан, ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлүүлэгдэһэн байна.

Иимэ зарим тэды амжалта туйлагдажа байбашье, республикымнай олонхи предприятинуудта ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ асуудал хангалтагүйгөөр шиидхэгдэнэ. Предприятинуудай партийна, үйлэдбэриин суглаанууд дээрэ уралан нарижуулгын хүдэлмэри һайжаруулха тухай ходо хэлсэгдэдэг, тусхай тогтоолшье абтадаг аад, бодото дээрээ мүртэй юумэн хэгдэнэгүй. Иимэ байдалай гол шалтагаан юуб гэхэдэ, уралан нарижуулга болон ухаалан зохёолгодо хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд тон үсөөнөөр хабаадуулагдана. Предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд тэрээндэ ёһотой анхарал хандуулнагүй. Хэнэйшье мэдэхээр, модо бэлэдхэлэй предприятинуудта ажал ехэтэй, хүшэр хүдэлмэри хэгдэдэг. Һүүлэй жэлнүүдтэ машина зэмсэгээр элбэгээр хангагдадаг болоошье һаань, леспромхозуудта энэ хүдэлмэрие үргэнөөр ябуулха хэрэгтэй ха юм. Курбын, Итанцын леспромхозуудта хадын хажуу ташалан газарта бэлэдхэгдэһэн модые автомашинада механизмын хүсөөр ашаха гэжэ хүдэлмэришэдэй зохёоһон үнэтэ дурадхал бэелүүлэгдээгүй. Онохойн модоной комбинадай хүдэлмэришэд вагонуудта модо нюруулан ашаха арга ухаалан зохёожо, түсэбһөө гадуур хэдэн мянган кубометр модо оронойнгоо барилгануудта эльгээһэн байна. Теэд энэ аргын леспромхозуудта үргэнөөр хэрэглэгдэдэггүй байһаниинь тон гайхалтай.

Нютагай промышленностиин болон олзоборилгын кооперациин предприятинуудта гол түлэб үргэн хэрэглэлэй эд бараан үйлэдбэрилэгдэнэ. Одоошье эндэ нарижуулгын хүдэлмэрие һайжаруулжа, гараар хэгдэдэг хүдэлмэрие оньһожоруулмаар байгаа гэжэ һанагдана. Гэбэшье, тус промышленностьдахи хүтэлбэрилэгшэд удаан саг соо энэ асуудалые шиидхэнэгүй.

Мүнөө КПСС-эй XX съездын шиидхэбэрие бэелүүлэн, промышленна предприятинуудай коллективүүд ажалай 7 часай үдэртэ орохоёо бэлэдхэжэ байна. Одоол эндэ уралан нарижуулха хүдэлмэриин үүргэ улам дээшэлнэ. Машина зэмсэгүүдэйнгээ бүтээсые дээшэлүүлжэ, 8 час соо хэгдэдэг ажалаа 7 час соо дүүргэдэг болоһон предприяти түргөөр лэ ажалай шэнэ гуримда ороходо байна. Уралан нарижуулга хадаа гансал машина зэмсэгүүдые шэнэдхэн хубилгаха хэрэгтэ зорюулагдаһан байха гэжэ зарим хүтэлбэрилэгшэд буруу ойлгодог. Тиимэ бэшэ, энэ хүдэлмэри тэрэшэлэн ажалай эмхидхэлые, үйлэдбэриин технологиие һайжаруулгада зорюулагдаһан байха ёһотой.

Республикымнай промышленна предприятинуудай коллективүүдэй Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан уялга соо уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын дурадхал үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, энэ жэлдэ 12 миллион түхэригһөө бага бэшэ мүнгэ арьбалха гэжэ хэлэгдэнэ. Мүн предприяти бүхэнэй коллективүүд 1957 оной гүрэнэй түсэбые уридшалан дүүргэхэ талаар тодорхой уялгануудые абаа. Эдэ уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тулада предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, профсоюзна организацинууд уралан нарижуулгада хүдэлмэришэдые олоор хабаадуулжа, ажалай бүтээсые эрид шууд дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхэ уялгатай.

Республикын врачуудай съезд

1957 оной апрелиин 2-то Ленинэй орденто Бурят-Монголой оперо ба балетэй театр соо БМАССР-эй врачуудай съезд нээгдэбэ. Тус съездэ 300 делегадууд хабаадана.

«Арад зониие аргалан эмнэлгэ хэрэгые һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» асуудалаар республикын Элүүрые сахилгын министр нүхэр **В. Р. Боянова** элидхэл хэбэ.

Үхибүүдэй элүүрые сахилгаар Бүхэроссийска нэгэдэхи зүблөөнэй шиигүүд тухай БМАССР-эй Элүүрые сахилгын министерствын главна педиатр нүхэр **А. М. Дудин** нэмэлтэ доклад хэһэн байна.

Элидхэлэй һүүлээр үгэ хэлэлгэ боложо, Хэжэнгын аймгүйсэдкомой элүүрые сахиха таһагые даагша нүхэр **Намжилцыренов**, Улаан Хэрээһэнэй обществын түрүүлэгшэ нүхэр **Баханова**, Иволгын аймагай Гильбирын участкова больницые даагша нүхэр **Мясоедова**, нюдэнэй врач нүхэр **Никифорова**, Яруунын аймгүйсэдкомай элүүрые сахиха таһагые даагша нүхэр **Афёнычева**, Читын медицинскэ институдай профессор **Гинсбург** болон бусад хамта 24 хүн үгэ хэлэбэ.

Врачуудай съезд хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн урда тээ

Республикын предприятинуудай коллективүүдэй 1957 ондо абаһан социалистическэ уялганууд

Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын хүтэлбэри доро оромнай коммунистическэ общество байгуулха хэрэгтэ жэл ерэхэ бүри шэнэ ехэ амжалтануудые туйлана.

Манай Эхэ ороной ажалшад зургаадахи табанжэлэй түрүүшын— 1956 оной гүрэнэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргээд, ажал хүдэлмэридөө шэнэ туйлалтануудтай байхын түлөө нэтэрүү оролдосотойгоор мүнөө хүдэлжэ байнхай.

Республикын промышленностиин предприятинуудай, транспортын, хэлхээ холбооной, барилгын организацинуудай коллективүүд бүхы советскэ арадтаал адляар КПСС-эй Центральна Комитедэй декабрьска, февральска Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые зүбшэн хэлсээд, Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойе ажал хүдэлмэридөө шэнэ амжалта туйлан угтажа, зургаадахи табанжэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулха гүн ехэ хүсэлэнтэй болоо.

Зургаадахи табанжэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө хэхэдээ, бидэнэр иимэ уялгануудые абанабди:

1. Продукци бүхы дээрэнь гаргаха, мүн шухала шухала продукци бүтээхэ талаар 1957 оной гүрэнэй түсэбые декабриин 20-до, барилга хабсаргалгын хүдэлмэриин түсэбые декабриин 25 болотор дүүргэхэ.

2. Ажал хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэһэнэйнгээ, шэнэ техникэ, түрүү технологи саашадаа нэбтэрүүлһэнэйнгээ, хүндэ хүшэр, ажал ехэтэй хүдэлмэрие механизированнэ болгоһонойнгоо ашаар ажалай бүтээсые түсэбһөө гадуур хоёр процентээр дээшэлүүлхэ.

3. Ажахыгаа бодомжотой һайнаар хүтэлбэрилжэ, түүхэй эд, материал, түлишэ, электроэнерги тон наряар гаргашалжа, алмаһанайнгаа ашаар гаргадаг продукциингаа өөрынь үные түсэбһөө гадуур хоёр процентээр доошолуулха.

4. Уралан нарижуулагшадай, ухаалан зохёогшодой дурадхалнуудые бэелүүлжэ, предприятинуудта техникэ шэнэдхэн һайжаруулһанайнгаа ашаар жэлэй туршада багсаахада 12 миллион түхэригһөө бага бэшэ мүнгэ алмахаар хараалха.

5. 1957 ондо 120 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра, тэрэ тоодо предприятинуудай коллективүүдэй хүсөөр баригдаһан 18 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра ашаглалгада оруулха.

Тиихэдэ тус тус предприятинуудай коллективүүд иимэ уялгануудые абана:

ПАРОВОЗО-ВАГОННО ЗАВОД

Товарна продукци гаргаха жэлэйнгээ түсэбые декабриин 25 болотор дүүргэхэ.

Шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлһэнэйнгээ, ажал хүдэлмэриингөө эмхидхэлые һайжаруулһанайнгаа, түхеэрэлгэ хүсэд һайнаар хэрэглэдэг болоһонойнгоо ашаар ажалайнгаа бүтээсые түсэбһөө гадуур хоёр процент ехээр дээшэлүүлхэ.

Уралан нарижуулагшадай дурадхалнуудые бэелүүлжэ, 3,2 миллион түхэригһөө бага бэшэ ашаг олзо жэлэй туршада оруулха.

Найман часай халаанай даалгабарие долоон часай туршада дүүргэдэг болохо.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн үдэр болотор түсэбһөө гадуур 4 паровоз, 6 пассажирска вагон заһабарилха, зосоогоо халуун соргонуудтай 5 котёл тодхохо, 79 квартиратай, мүн 12 квартиратай байрын гэрнүүдые, тус тустаа зуун һууритай хүүгэдэй ясли, мүн хүүгэдэй сад ашаглалгада оруулха; заводой цехүүдэй коллективэй хүсөөр хоёр квартиратай зуун гэр барижа, 1957 оной ноябриин 7 хүрэтэр ашаглалгада оруулха.

СУДНА ЗАҺАБАРИЛГЫН ЗАВОД

Продукци абаха жэлэйнгээ түсэбые бүхы дээрэнь декабриин 20 болотор дүүргэхэ; ажалай бүтээсые түсэбһөө гадуур 3 процентээр дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые доошолуулха түсэб 2,5 процентээр дүүргэхэ. Болзорһоонь һара хахадаар урда «Леваневский» гэжэ пароходые, мүн дүрбэ һара 20 хоногоор урда ВС-3 гэжэ маркын уһанай оёор гүнзэгырүүлдэг машиные капитальна заһабарилгаһаа гаргаха. Түсэбһөө гадуур загаһашадта зорюулан олзоборилгын-транспортна хоёр судна ашаглалгада оруулха, суднануудые болзорһоонь табан үдэр урид юрын заһабарихэжэ дүүргэхэ. Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ 12 квартиратай байрын гэр ашаглалгада оруулха.

«МЕХАНЛИТ» ЗАВОД

Продукци абаха жэлэйнгээ түсэбые бүхы дээрэнь декабриин 5 болотор дүүргээд, жэлэй эсэс хүрэтэр түсэбһөө гадуур 700 мянган тухэригэй продукци бүтээн гаргаха.

Автомашинануудые, тракторнуудые улам һайнаар заһабарилдаг болоһонойнгоо ашаар, шэнэ техникэ нэбтэрүүлһэнэйнгээ, ажал ехэтэй хүдэлмэрие оньһожоруулһанайнгаа ашаар ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ жэлэй даалгабарие гурбан процентээр үлүүлэн дүүргэхэ.

Продукциин өөрынь үнэ сэнгые доошолуулһанай ашаар 100 мянган түхэригэй товарна продукци бүтээхэ, гүрэнэй зөөрие түсэбһөө гадуур алмаха.

Ноябриин 7 болотор түсэбһөө гадуур 10 трактор, «МАЗ—200» маркын 10 автомашина заһабарилжа дүүргэхэ.

«МАЗ—200» автомашинануудые заһабарилга хэхэдээ поточно арга хэрэглэдэг болохо.

Жэлэй туршада 3 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра, тэрэ тоодо заводой цехүүдэй коллективэй хүсөөр баригдаһан 1000 дүрбэлжэн метрһээ бага бэшэ гэр байра ашаглалгада оруулха.

МОДО ДАРХАЛДАГ СТАНОГУУДАЙ ЗАВОД

Продукци бүхы дээрэнь абаха, мүн худалдагдадаг продукци бүтээхэ жэлэйнгээ түсэбые декабриин 15 болотор дүүргэхэ.

Ажалай бүтээсые 1956 онойхидо орходоо 10 процентээр дээшэлүүлхэ, бүтээн гаргадаг продукциингаа өөрынь үные 1956 онойхидо орходоо 11 процентээр доошолуулха.

Модо дархалдаг дүрбэн янзын шэнэ станогуудые жэлэй туршада хэрэглэдэг болохо.

Капитальна барилгын жэлэй түсэбые декабриин 5 болотор дүүргэхэ, 8 квартиратай байрын гэр барижа, ашаглалгада оруулха.

Уралан нарижуулгын талаар, мүн техникэ һайжаруулхын талаар 50 дурадхал ажал хүдэлмэридөө хэрэглэхэ.

Октябриин революциин 40 жэлэй ой болотор валовой, мүн товарна продукци гаргаха 11 һарын түсэбые дүүргэхэ.

ВОЛЬФРАМ-МОЛИБДЕНЭЙ КОМБИНАТ

Продукци бүтээхэ жэлэйнгээ түсэбые бүхы дээрэнь 101,5 процентээр дүүргэхэ; вольфрамова концентрат абаха түсэбөө 101 процентээр, молибденовэ концентрат абаха түсэбөө 100,3 процентээр дүүргэхэ.

Ажалайнгаа бүтээсые түсэбһөө гадуур нэгэ процентээр дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые түсэбһөө гадуур 0,5 процентээр доошолуулха.

Рудаһаа металл иимэ ехэ хэмжээгээр абадаг болохо: 1956 онойхидо орходоо вольфрамова концентрадһаа 1, 76 процент ехэ, молибденовэ концентрадһаа түсэбһөө гадуур 0,6 процент ехэ металл абаха.

Уралан нарижуулгын талаар дурадхалнуудые хэрэглэһэнэй, мүн техникэ һайжаруулһанай ашаар жэлэй туршада багсаахада 1 миллион түхэриг арьбилха.

Октябрьска революциин 40 жэлэй ойн үдэр болотор вольфрамова концентрат абаха 10,5 һарын түсэбые дүүргэхэ.

ЦЕМЕНТЫН ЗАВОД

Продукци бүхы дээрэнь абаха, мүн худалдагдаха продукци бүтээхэ жэлэйнгээ түсэбые декабриин 25 болотор дүүргэхэ. Ажалай бүтээсые түсэбһөө гадуур 3 процентээр дээшэлүүлхэ, 1956 онойхидо орходоо нэгэ хүдэлмэришэнэй бүтээдэг цементын хэмжээе 29,4 тонноор ехэ болгохо. Цементын өөрынь үнэ сэнгые түсэбһөө гадуур 0,5 процентээр доошолуулха.

Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн үдэр болотор тогтоогдоһон түсэбһөө гадуур 7 мянган тонно цемент, 5 мянган тонно тусхай хирпиисэ (клинкер) бүтээн гаргаха. Цементын дунда зэргын маркые түсэбһөө гадуур 2,8 процентээр дээшэлүүлхэ.

Эрьелдэдэг пеэшэнүүдэй хэрэглэмжын коэффициент 0,87 болгохо.

СЭМБЫН ФАБРИКА

Декабриин 14 болотор жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхэ, жэлэй эсэс хүрэтэр түсэбһөө гадуур 50 мянган метр продукци, тэрэ тоодо Октябриин 40 жэлэй ой болотор 42 мянган метр продукци бүтээжэ гаргаха.

Нэгэдэхи сортын продукцие 97 процентһээ бага бэшээр бүтээхэ.

Жэлэй туршада 900 дүрбэлжэн метрһээ бага бэшэ байрын талмай барижа, ашаглалгада оруулха.

ГАЛУУТА-НУУРАЙ РУДОУПРАВЛЕНИ

Продукци абаха жэлэйнгээ түсэбые бүхы дээрэнь декабриин 15 болотор дүүргээд, жэлэй эсэс хүрэтэр түсэбһөө гадуур 30 мянган тонно нүүрһэ, тэрэ тоодо ноябриин 7 болотор 25 мянган тонно нүүрһэ малтан абаха.

Ажалайнгаа бүтээсые түсэбһөө гадуур 3 процентээр дээшэлүүлхэ. Барилга-хабсаргалгын хүдэлмэрие Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн үдэр болотор дүүргэхэ, жэлэй эсэс хүрэтэр 4 мянган дүрбэлжэн метр байрын талмай барижа, ашаглалгада оруулха. Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилтэр 440 һууритай һургуули ашаглалгада оруулха, шахтёрой һайндэр болотор 320 һууритай клуб бариха.

ШЭЛЭЙ ЗАВОД

Сонхын элдэб янзын шэл бүтээхэ жэлэйнгээ түсэбые декабриин 26 болотор дүүргээд, жэлэй эсэс хүрэтэр түсэбһөө гадуур 90 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл, тэрэ тоодо ноябриин 7 болотор 75 мянган дүрбэлжэн метр шэл бүтээхэ.

Ажалай бүтээсые түсэбһөө гадуур 1,5 процентээр дээшэлүүлхэ. Сонхын шэлэй өөрынь үные түсэбэйхидэ орходоо 0,3 процентээр доошолуулха.

2500 дүрбэлжэн метр байрын талмай, тэрэ тоодо заводой цехүүдэй коллективэй хүсөөр 300 дүрбэлжэн метр байрын талмай 1957 ондо ашаглалгада оруулха.

«ЗАБАЙКАЛЛЕС» КОМБИНАТ

Модо шэрэхэ, жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээд, жэлэй эсэс болотор түсэбһөө гадуур 92 мянган кубометр модо, тэрэ тоодо Октябриин 40 жэлэй ойн үдэр болотор 56 мянган кубометр модо шэрэхэ.

Ажалай бүтээсые 1956 онойхидо орходоо 7,3 процентээр дээшэлүүлээд, списогтэ байдаг нэгэ хүдэлмэришэнэй отолдог модые жэлэй туршада 400 кубометр болгохо.

Списогтэ байдаг автомашина 15 процентээр ехэ юумэ хэдэг болохо, тиихэдээ 7200 кубометр модо шэрэхэ. Списогтэ байдаг модо таллуулдаг трактор 12 процентээр ехэ юумэ хэдэг болохо, тиихэдээ 6700 кубометр модо таллуулха.

Продукциин өөрынь үные 1956 онойхидо орходоо 6 процентээр доошолуулха.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн үдэр болотор 15900 дүрбэлжэн метр гэр байра, тиихэдэ жэлэй эсэс болотор түсэбһөө гадуур 1100 дүрбэлжэн метр гэр байра барижа, ашаглалгада оруулха.

УЛАН-УДЫН МОДОНОЙ ЗАВОД

Продукци гаргаха жэлэйнгээ бүхы түсэбые декабриин 5 болотор дүүргээд, түсэбһөө гадуур 1,8 миллион тухэригэй продукци бүтээхэ.

Хюрөөдэмэл материал гаргаха түсэбые декабриин 10 болотор дүүргэхэ, юрын хайрсагуудые бүтээхэ түсэбөө декабриин 1-дэ дүүргэхэ.

Уралан нарижуулгын дурадхалнуудые бэелүүлһэнэй, ажал ехэтэй хүдэлмэрие механизированнэ болгоһоной, ажал хэрэгээ һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар ажалай бүтээсые түсэбһөө гадуур гурбан процентээр дээшэлүүлхэ, бүтээдэг продукциингаа үниеьнь түсэбэйхидэ орходоо хоёр процентээр доошолуулха.

ТАЛХА ТАТАДАГ КОМБИНАТ

Продукци бүтээхэ жэлэйнгээ түсэбые декабриин 20 болотор дүүргээд, түсэбһөө гадуур 3 миллион түхэригэй продукци, тэрэ тоодо Октябриин 40 жэлэй ойн үдэр болотор 2 миллион түхэригэй продукци гаргаха.

Ажалай бүтээсые түсэбэйхидэ орходоо 2,5 процентээр ехэ болгохо.

Бүтээдэг продукциингаа өөрынь үные тэсэбэйхиһөө хоёр процентээр доошолуулха.

Августын нэгэн болотор 8 квартиратай байрын 3 гэр барижа, ашаглалгада оруулха.

НЮТАГАЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН МИНИСТЕРСТВО

Продукци бүтээхэ гүрэнэйнгөө бүхы түсэбые, мүн элдэб янзын продукци гаргаха түсэбөө предприятинууд декабриин 25 болотор дүүргээд, жэлэй эсэс хүрэтэр түсэбһөө гадуур 1,1 миллион түхэригэй продукци, тэрэ тоодо ноябриин 7 болотор 800 мянган түхэригэй продукци бүтээхэ ёһотой.

Ажал хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэһэнэй, механизмуудые эрхимээр хэрэглэһэнэй ашаар ажалай бүтээсые 1956 онойхидо орходоо 12 процентээр дээшэлүүлхэ.

Продукциин өөрынь үные түсэбһөө гадуур 1,5 процентээр доошолуулха.

Энэ оной дүрбэдэхи кварталда Кяхтын ээрэлгын-трикотажна фабрикада ээрэлгын цех, мүн галантерейнэ цех болон Улан-Удэ городто ноябриин 7 болотор моодно хубсаһанай ателье ашаглалгада оруулха.

Уралан нарижуулгын дурадхалнуудые бэелүүлһэнэй, техникые һайжаруулһанай ашаар жэл соогоо 200 мянган түхэригһөө бага бэшэ ашаг олзо оруулха.

Жэлэй эсэс хүрэтэр 1600 дүрбэлжэн метр гэр байра, тэрэ тоодо ноябриин 7 болотор 430 дүрбэлжэн метр гэр байра барижа, ашаглалгада оруулха.

ЭДЕЭ ХООЛОЙ ТОВАРНУУДАЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН МИНИСТЕРСТВО

Продукци бүтээхэ жэлэйнгээ түсэбые декабриин 26 болотор дүүргээд, жэлэй эсэс хүрэтэр түсэбһөө гадуур 1,3 миллион түхэригэй продукци бүтээхэ.

Ажал ехэтэй хүдэлмэрие механизацилһанай, ажалдаа түрүү дүй дүршэлнүүдые хэрэглэһэнэй ашаар ажалай бүтээсые түсэбэйхидэ орходоо 5 процентээр дээшэлүүлхэ.

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

Республикын предприятинуудай коллективүүдэй 1957 ондо абаһан социалистическэ уялганууд

(Түгэсхэл)

Жэлэй туршада 1 миллион бутылка аршаан амһарталдаг заводые барижа дүүргээд, ашаглалгада оруулха.

Үрэ жэмэсэй архи, багсалһан хуурай кисель, шасарганаһаа каратинова тоһо энэ жэлэй туршада абадаг болохо.

Жэлэй эсэс хүрэтэр 830 дүрбэлжэн метр гэр байра ашаглалгада оруулха. Хилээмэ баридаг предприятинуудые шэнэдхэн заһажа, Октябрьска революциин 40 жэлэй ойн үдэр болотор сүүдхэдээ 30 тонно хилээмэ баридаг болохо.

КОММУНАЛЬНА АЖАХЫН МИНИСТЕРСТВО

Министерствын предприятинууд жэлэйнгээ түсэбые декабриин 20 болотор дүүргэхэ ёһотой.

Октябриин 40 жэлэй ойн үдэр болотор 27 мянган дүрбэлжэн метр шулуу дэбдиһэн харгы, 191 мянган дүрбэлжэн метр асфальтаар, мүн хара хушалтаар хушагдаһан харгы, 28 мянган дүрбэлжэн метр асфальтаар хушагдаһан тротуар бариха.

Министерствын предприятинууд болон организацинууд барилгын-монтажна хүдэлмэриин жэлэй түсэбые декабриин 15 болотор дүүргэжэ, 7500 дүрбэлжэн метр байрын талмай, городой болон районой 9 гостиница ашаглалгада оруулха.

Түхеэрэлгэ улам һайнаар хэрэглэдэг болоһоной, ажал хүдэлмэреэ эрхимээр эмхидхэһэнэй ашаар ажалай бүтээсые түсэбһөө гадуур 5 процентээр дээшэлүүлхэ, түлишын, мүн уһанай гаргашые 3 процентээр хороохо.

БАРИЛГЫН МАТЕРИАЛНУУДАЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН УПРАВЛЕНИ

Продукци бүтээхэ, мүн товарна продукци гаргаха жэлэйнгээ түсэбые управлени Октябрьска революциин 40 жэлэй ой болотор дүүргээд, жэлэй эсэс болотор түсэбһөө гадуур 4,5 миллион хэһэг хирпиисэ, 3 миллион хэһэг шлакоблок (хирпиисэ дээрэ абажа тоолоходо), 360 тонно известко, 1000 кубометр хюрөөдэмэл модо гаргаха.

Ажал хэрэгээ һайнаар эмхидхэһэнэй, шэнэ техникэ нэбтэрүүлһэнэй, ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилһанай ашаар ажалай бүтээсые 1956 онойхидо орходоо 10 процентээр дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үные 7 процентээр доошолуулха. Капитальна барилгын жэлэй түсэбые ноябриин 7 болотор дүүргээд, жэлэй туршада 2500 дүрбэлжэн метр гэр байра ашаглалгагада оруулха.

ТҮЛИШЫН ПРОМЫШЛЕННОСТИИН УПРАВЛЕНИ

Түлеэ шэрэхэ жэлэйнгээ түсэбые декабриин 20 болотор дүүргээд, жэлэй эсэс хүрэтэр 5 мянган кубометр түлеэ түсэбһөө гадуур шэрэхэ, гадна, Октябриин 40 жэлэй ойн үдэр болотор 4 мянган кубометр шэрэхэ.

Ажалай бүтээсые түсэбэйхидэ орходоо 3 процентээр дээшэлүүлхэ, бүтээгдэдэг продукциин үные түсэбһөө гадуур 2,5 процентээр доошолуулха.

Модо шэрэдэг автомашинануудые хэрэглэхэ коэфициентые 0,8; тракторнуудай болон автокрануудай—0,75; нүүдэл электростанцинуудай—0,8 болгохо.

Модо улам һайнаар отолдог болоһоной ашаар 10 процент ехээр барилгын модо бэлэдхэдэг болохо.

Жэлэй туршада түсэбһөө гадуур 11 мянган кубометр хюрөөдэмэл модо, тэрэ тоодо ноябриин 7 хүрэтэр 8 мянган кубометр хюрөөдэмэл модо бэлэдхэхэ.

БУРМОНПРОМСОВЕТ

Продукци бүтээхэ жэлэйнгээ түсэбые бүхы дээрэнь декабриин 20 болотор дүүргээд, жэлэй эсэс хүрэтэр түсэбһөө гадуур 1 миллион түхэригэй продукци бүтээхэ.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даалгабариие 3 процентээр үлүүлэн дүүргэхэ.

Продукциин өөрынь үные түсэбһөө гадуур доошолуулһанай ашаар 685 мянган түхэриг жэлэй туршада арьбалха.

Жэлэй туршада 25 зүйлэй шэнэ хэрэгсэлнүүд олоор бүтээгдэжэ гаргагдадаг болохо ёһотой.

Республикын городуудай, хүдэлмэришэдэй поселогуудай ажалшадые хангахын тулада 7 павильон, комбинат барижа, ашаглалгада оруулха.

БАЙКАЛГОСРЫБТРЕСТ

Загаһа бариха жэлэйнгээ түсэбые Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн үдэр болотор дүүргээд, түсэбһөө гадуур арадай ажахыда жэлэй эсэс болотор 4950 центнер загаһа барижа үгэхэ.

Загаһанай зүйлнүүдые бүтээхэ жэлэйнгээ түсэбые декабриин 1 болотор дүүргээд, түсэбһөө гадуур 3870 центнер загаһан эдеэ гаргаха.

Загаһанай консервэ үйлэдбэрилхэ түсэбөө декабриин 15 болотор дүүргэхэ. Хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсые түсэбэйхидэ орходоо 3 процентээр дээшэлүүлхэ.

Худалдагдадаг продукциин өөрынь үные түсэбэйхиһөө 1 процентээр доошолуулха.

Продукциин өөрын үнын доошолһоной, ажалай бүтээсын дээшэлһэнэй, элдэб янзын, һайн сортын продукциин бүтээгдэдэг болоһоной ашаар түсэбһөө гадуур жэлэй эсэс болотор 1050 мянган түхэриг арьбалха.

Жэлэй туршада түсэбһөө гадуур 150 дүрбэлжэн метр байрын талмай ашаглалгада оруулха.

РОСГЛАВМАСЛОСЫРПРОМ ТРЕСТ

Һү бэлэдхэхэ, мүн худалдан абаха жэлэйнгээ түсэбые октябриин 1 болотор дүүргээд, жэлэй эсэс хүрэтэр түсэбһөө гадуур 25 мянган тонно һү худалдажа абаха.

Жэлэй туршада түсэбһөө гадуур 5 миллион түхэригэй продукци гаргаха.

Бүтээдэг продукциингаа өөрынь үные түсэбэйхиһөө нэгэ процентээр доошолуулха, ажалай бүтээсые түсэбэйхидэ орходоо 3 процентээр дээшэлүүлхэ. Дээдэ сортын продукци түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 5 процент ехээр гаргаха.

УЛАН-УДЫН ТҮМЭР ЗАМАЙ ОТДЕЛЕНИ

Ашаа тээхэ жэлэйнгээ түсэбые декабриин 25 болотор дүүргээд, жэлэй эсэс хүрэтэр түсэбһөө гадуур 4 мянган вагондо юумэ ашаха.

Вагонуудай эрьесые тогтоогдоһон хэмжээһээнь 30 минутаар түргэн болгохо.

Участогай хоорондо поезднууд урданайхидаа орходоо час соо хахад километрээр түргэн ябадаг болохо, тиихэдэ техническэ скоростиинь часай нэгэ километрээр дээшэлүүлхэ.

Вагонуудта түсэбһөө гадуур ехэ юумэ тээдэг болоһоной ашаар түсэбһөө үлүү юумэ шэрэхын тулада 4 мянган вагон сүлөөлхэ.

Шэрэлгын өөрынь үные түсэбэйхидөө орходоо 0,5 процентээр доошолуулха.

Улан-Удэ станциин паровозно депогой локомотивууд сүүдхэ соо дунда зэргээр урданайхидаа орходоо 5 километрээр үлүү, Галуута-Нуурай паровозно депогой локомотивууд 7 километрээр үлүү ябадаг болохо.

Хүндэ поезднууд 1 миллион тонноһоо бага бэшэ ашаа нормоһоо гадуур шэрэдэг болохо.

Вагонуудые заһабарилха жэлэй түсэбые декабриин 20 болотор дүүргэхэ, зунай-замай хүдэлмэриин түсэбые октябриин 1 болотор, СЦБ болон хэлхеэ холбооной түхеэрэлгын капитальна заһабариин, түсэбые ноябриин 7 болотор дүүргэхэ.

Барилгын-монтажна хүдэлмэриин жэлэй түсэбые декабриин 25 болотор дүүргэхэ. Барилгын хүдэлмэриин түсэбэй ёһоор тогтоогдоһон өөрынь үные 3 процентээр доошолуулха.

Отделениин предприятинуудай коллективэй хүсөөр Октябрьска революциин 40 жэлэй ойн үдэр болотор 8 квартиратай 10 гэр, 2 квартиратай 5 байрын гэр барижа, ашаглалгада оруулха.

АВТОТРЕСТ

Бүхы показательнуудаараа гүрэнэй түсэбые декабриин 25 болотор дүүргэхэ. Ашаа шэрэлгын өөрынь үные түсэбэйхидэ орходоо жэлэй туршада хоёр процентээр доошолуулха, ашаа шэрэлгын талаар ажалай бүтээсые 10 процентээр дээшэлүүлхэ. Заһабарилгын хоорондо автомобильнуудые 10 процент удаанаар ябуулдаг болохо, 500 мянган түхэриг түсэбһөө гадуур жэлэй туршада нөөсэлхэ.

ХЭЛХЕЭ ХОЛБООНОЙ УПРАВЛЕНИ

Андалдан абалсалгын, олзо доходой, хэлхеэ холбооной хэрэгые хүгжөөлгын, мүн капитальна барилгын жэлэй түсэбые 100,5 процентээр дүүргэхэ.

Продукциин хэмжээнэй талаар түсэбөө үлүүлэн дүүргээд, нэгэ хүдэлмэришэнэй хэдэг хүдэлмэриие 1956 онойхидо орходоо дунда зэргээр 5 процентээр дээшэлүүлхэ.

Жэлэй туршада 350 уралан нарижуулгын дурадхалнуудые хэрэглэхэ.

Гурбанһаа үсөөн бэшэ хэлхеэ холбооной отделени болон агентство эмхидхэхэ, город хоорондын телефонно холбооной дүрбэн шэнэ лини нээхэ, хөөрэлдэлгын 6 шэнэ газар байгуулха.

Октябрьска революциин 40 жэлэй ой болотор республикын бүхы колхозуудые радиотой болгожо дүүргэхэ, радиоточко олон болгохо талаар жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхэ.

«ДЖИДАСТРОЙ» ТРЕСТ

Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин жэлэй түсэбые декабриин 25 болотор дүүргэхэ. Хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсыень 1956 онойхидо орходоо 5 процентээр дээшэлүүлхэ.

Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин өөрынь үные түсэбһөө гадуур доошолуулһанай ашаар 400 мянган түхэригһөө бага бэшэ нөөсэлгэ хэхэ.

Барилгын хүдэлмэриие механизацилха хэрэгые түсэбэйхидэ орходоо 5 процентээр һайжаруулха.

5 мянган дүрбэлжэн метр хэмжээтэй байрын талмайе декабриин 5-да ашаглалгада оруулха. Тиихэдээ ноябриин 7 болотор 3900 дүрбэлжэн метр талмай ашаглалгада оруулха.

«ТИМЛЮЙЦЕМСТРОЙ» ТРЕСТ

Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин жэлэй түсэбые декабриин 5 болотор дүүргэхэ.

Ажалай бүтээсые 1956 онойхидо орходоо 6 процентээр дээшэлүүлхэ, барилгын үнэ сэнгые сметэдэ хараалагдаһанда орходоо 6 процентээр доошолуулха.

Жэлэй туршада 7 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра барижа ашаглалгада оруулха.

«ЗАБАЙКАЛЛЕСТРАНССТРОЙ» ТРЕСТ

Ажалай бүтээсые саашадаа дээшэлүүлһэнэй, новаторнуудай түрүү дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэһэнэй ашаар барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин жэлэй түсэбые 105 процентээр дүүргэхэ.

Байрын гэр бариха жэлэй түсэбые декабриин 20-до дүүргэхэ; 10100 дүрбэлжэн метр гэр байра, тэрэ тоодо Октябриин 40 жэлэй ойн үдэр болотор 9 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра, харин жэлэй эсэс болотор түсэбһөө гадуур 1000 дүрбэлжэн метр гэр байра ашаглалгада оруулха.

Ажалай бүтээсые жэлэй туршада 5 процентээр дээшэлүүлхэ, барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин өөрынь үные түсэбэйхидэ орходоо 3 процентээр доошолуулха.

Модо шэрэхэ 34 километрын харгы ашаглалгада оруулха.

Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин механизациин хэмжээе 15 процентээр дээшэлүүлхэ.

«СЕЛЬЭЛЕКТРОСТРОЙ» ТРЕСТ

Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин жэлэй түсэбые декабриин 20 болотор болзорһоонь урид дүүргэхэ.

Комплексно механизациие саашадаа нэбтэрүүлһэнэй, ажал хүдэлмэреэ бүри һайнаар эмхидхэдэг болоһоной ашаар ажалай бүтээсые түсэбэйхидэ орходоо 3 процентээр дээшэлүүлхэ, барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин үнэ сэнгые түсэбэйхидэ орходоо 0,4 процентээр доошолуулха.

35 киловольт напряженитэй трансформаторна районно дүрбэн подстанци барижа дүүргээд, ноябриин 1 болотор болзорһоонь урид ашаглалгада оруулха, 30 колхозые, 5 машинно-тракторна станциие, хоёр совхозые электричествотэй болгохо.

Курумканай колхоз хоорондын ГЭС-ые ноябриин 7 болотор ашаглалгада оруулха; жэлэй эсэс хүрэтэр түсэбһөө гадуур 15 колхозые, хоёр машинно-тракторна станциие, нэгэ совхозые электричествотэй болгохоһоо гадна, хуушан байһан линииень үргэдхэхэ, шэнэлэн заһаха.

1200 дүрбэлжэн метрһээ бага бэшэ байрын талмай барижа, тэрэнэйнгээ 560 дүрбэлжэн метрыень ноябриин 7 болотор барижа, ашаглалгада оруулха.

«БУРМОНГОЛСТРОЙ» ТРЕСТ

Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин жэлэй түсэбые декабриин 20 болотор дүүргэхэ.

Барилгын хүдэлмэриин үнэ сэнгые түсэбэйхидэ орходоо 0,5 процентээр доошолуулха, ажалай бүтээсые түсэбэйхиһөө 1,5 процентээр дээшэлүүлхэ.

Жэлэй туршада 4000 кубометрһээ бага бэшэ түмэр-бегонно хэрэгсэл бүтээхэ. 14 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра жэлэй туршада барижа, тэрэнэйнгээ 10400 дүрбэлжэн метрыень ноябриин 7 болотор ашаглалгада оруулха.

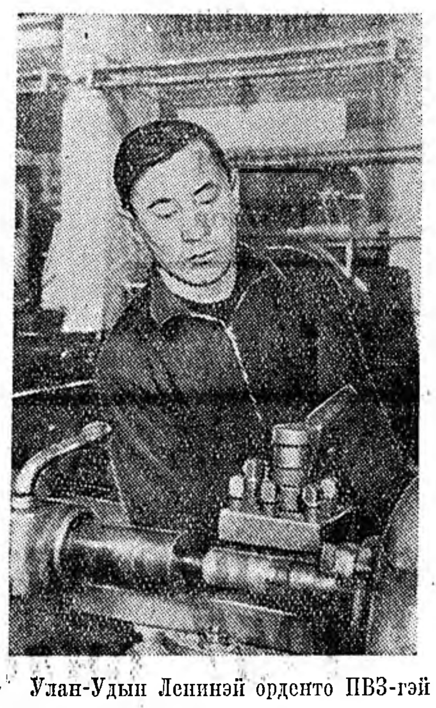

Улан-Удын Ленинэй орденто ПВЗ-гэй механо-комплектовочно цехын токарь Владимир Георгиевич Осипов Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, халаан бүриингөө нормые 330—400 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Осипов.

А. Мантаевай фото.

Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ

Даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ

Петр Полуэктович Трифонов Улан-Удын № 1 автотранспортна контородо 3—4 жэлэй турша соо ажаллаха зуураа, шадамар бэрхэ мэргэжэлтэ байһанаа түрүүшын үдэрһөө эхилжэ харуулаа. Энэ нүхэрнай һара, жэл бүри түсэбтэ даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, нёдондо жэлэйнь түсэб 150 процентһээ дээшэ дүүргэгдээ һэн. Нүхэр Трифонов мүн баһа һайн уралан нарижуулагша юм.

Мүнөө нүхэр Трифонов Октябрьска революциин һайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсан, жэлэй түрүүшын үдэрһөө ажалайнгаа эршые улам шангадхажа байна. Үдэр бүри 1,5—2 нормо дүүргэнэ.

И. Сокол.

Шэнэ уялга абаба

Сүхын арһанай заводой хүдэлмэришэд 9-дэхи һараяа республикын Нютагай промышленностиин министерствын, профсоюзай обкомой дамжуулгын Улаан туг барижа байна. Тус заводойхид Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, жэлэйнгээ түсэбые декабриин 1 болотор дүүргэхэ гэһэн шэнэ уялга абаба. Заводой хүдэлмэришэд ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлхын түлөө, продукциин өөрынь үные химдаруулхын, шанарыень һайжаруулхын түлөө тэмсэнэ.

Н. Александров.

Октябриин революциин 40 жэлэй ойдо

Соведүүдэй түрүүшын алхамууд

Россида февральска буржуазно-демократическа революциин илаһанай һүүлээр арад ниитын политическэ эдэбхи угаа түргэнөөр ургаа бэлэй. Революци хадаа ажалшан олониитын һүртэ ехэ хүсые дэбэргэһэн, хэдэн миллион хүдэлмэришэд, таряашад, солдадуудые революцида хабаадуулһан байна.

Урдань дэлхэй дээрэ үзэгдөөгүй, шэб шэнэ арадай засагай, арадай демократиин органууд—хүдэлмэришэдэй депутадуудай Соведүүд сорбхилон бадаржа байһан революциин гал дүлэн соогуур бии болоо һэн. Соведүүдые байгуулха гэһэн бодол бүри 1905 онһоо хойшо ажалшадай сэдьхэлдэ бүхөөр хадуугдажа ябаһан аад, февральска революциин эхилһэн түрүүшын үдэрнүүдтэ байгуулагдаад орхёо һэн. Өөһэдынгөө үүсхэлөөр байгуулһан Соведүүдээ арад зон тон ехээр дэмжэдэг байгаа. Революциие саашадань хүгжөөхын тулада тэмсэһэн ороной хамаг түрүү хүсэнүүд Соведүүдые тойрон жагсадаг байба.

Хүдэлмэришэдэй, солдадуудай депутадуудай Петроградай Совет түрүүшын Соведүүдэй нэгэн байһан юм. Тэрэ Совет хадаа хаанийе шэрээһээнь унагааһан үдэр завод, фабрикануудай, восстанида хабаадалсаһан сэрэгэй частьнуудай түлөөлэгшэдһөө, мүн тэрэшэлэн демократическа, социалистическэ партинуудай түлөөлэгшэдһөө бүридэн бии болоо һэн. Энэ Соведэй хүтэлбэридэ меньшевигүүд болон эсернүүдэй шурган ороһон байбашье һаань, большевигүүдэй нүлөөн доро, хүдэлмэришэд болон солдадуудай хүсэтэ түрилтөөр тус Совет хэдэн шухала революционно хэмжээнүүдые бэелүүлһэн байна.

Буржуйнартай үгэсэхэ зорилгоор меньшевигүүд болон эсернүүдэй ябуулжа байһан политикые Петроградай Соведэй большевик-депутадууд, тэрэ тоодо Гүйсэдхэхэ Комитедэйнь гэшүүд байһан В. Ю. Козловский, В. М. Молотов, П. И. Стучка, А. Д. Садовский ба бусад элиишэлдэг байба. Революционно пролетариадай хүсэл эрмэлзэлгые бэелүүлхыень Петроградай Соведэй хүтэлбэрилэгшэдые баадхаха тушаа большевик-депутадууд хэдэн зоримгой хэмжээнүүдые абаһан байна. Тэрэнэй ашаар хүдэлмэриин 8 часай үдэр тогтоохо тушаа тогтоол Совет абаһан байна. Тиигэжэ ородой пролетариадай нэгэ шухала эрилтэ бэелүүлэгдээ һэн.

Энээн тушаа «Правда» газетэ өөрынгөө 1917 оной мартын 12-ой (25-най) номерто иигэжэ бэшээ һэн.

«Революционно тэмсэл хэжэ хүдэлмэриин 8 часай үдэр туйлаһан петербургска хүдэлмэришэдые, тэрэшэлэн хүдэлмэришэдэй, солдадуудай депутадуудай Соведые «Правдын» редакци амаршална!

Революционно ёһо гурим тогтоохын, хархис хүсэнүүдэй халдан оролгоһоо эрхэтэнэй сүлөө хамгаалхын тулада хүдэлмэришэнэй милици байгуулха тухай Петроградай Соведэй абаһан тогтоол ехэ шухала удхашанартай байһан юм. Революционно олониитын зэбсэгтэ хүс... болгошо хүдэлмэришэнэй мили... хадаа саашадаа Улаан Гварди ба... гуулха үндэһэ һууринь болоjо үг... бэлэй. Петроградска округой сэр... гэй частьнуудые демократическ... гуримтай болгохо захиралта Сов... гаргажа, тунхаглаһан байна. Э... захиралта хадаа солдадуудай пол... тическэ эдэбхиие дэбжээхэдэ, ... мида революционно үзэлэй дэлг... хэдэ ехээр туһалһан юм.

Петроградай Соведэй байгуул... дамсаар, Москвада, Петрозаводс... до, Иваново-Вознесенскдэ, Орех... во—Зуевта, Екатеринбургда, Б... куда, Одессэдэ ба ороной бусад г... родуудта хүдэлмэришэдэй депут... дуудай Соведүүд байгуулагдаһ... юм.

1917 оной февраль, март һар... нуудта имагтал губерниин городу... та, уезднүүдтэ, промышленна рай... нуудта хүдэлмэришэдэй, таряаш... дай, солдадуудай депутадуудай 60... гаран Соведүүд байгуулагдаа һэ... Армида полковой комитедүүд эх... хидхэгдэһэн юм. Тэдэнэр хадаа у... хаараа солдат депутадуудай Сов... байһан юм.

В. И. Ленин Соведүүдые ехэ ж... луунаар амаршалһан, дэмжэһ... байна. Ажалшан олониитын ба... гуулһан Соведүүдые шэнэ, револ... ционно засаг мүн гэжэ тэрэ тоол... дог һэн.

Хүдэлмэришэд болбол «190... оной манай революциин, 1871 оно... Парижска коммунын дүршэлөө... батадхагдаһан замда зүб ороо. Т... дэнэр **хүдэлмэришэдэй депутад... дай Соведүүдые** байгуулаа. Солд... депутадуудые, хүдөөгэй хүлһэн... хүдэлмэришэдэй, удаань (али бол... хо аргаар) бүхы үгытэй таряаш... дай депутадуудые хабаадалсуула... тэдэнэр Соведүүдээ хүгжөөжэ, у... гэдхэжэ, бэхижүүлжэ эхилһэн ба... на» гэжэ Ленин бэшээ һэн.

Арад олониитын зохёон байгуу... хы революционно үүсхэл хадаа 191... оной февраль, март һаранууд... Соведүүдые байгуулгаар хизаарла... даа бэшэ һэн. Ажалшадай револю... ционно үүсхэлээр фабрика, заводу... дай комитедүүд, удаань профсоюз... на эмхинүүд гэхэ мэтын хүдэлмэр... шэдэй ниитын, дайшалхы эмхинүү... байгуулагдаа бэлэй. 1917 оной ма... һарада профсоюзна эмхинүүдэй то... хоёр мянга гараһан юм.

Тиигэжэ хаанта хархис засагай... унагаагдаһан орон доторна... буржуйнарай засаг бологшо, Са... зуурын правительствотай зэргэ б... дото, арадай, шэнэ засагай орга... нууд байгуулагдаад бэхижэжэ, хүс... шадалаа нэмэжэ байһан юм. Боль... шевигүүдэй парти Соведүүдээр дам... жан арад ниитын дунда туйлай ех... политическэ болон эмхидхэлэй хү... дэлмэри ябуулжа, олониитые нэгэд... хэн нягтаруулаад, революцин... хоёрдохи шата тээшэ—пролетари... дай диктатурые тогтоохо зама... тэдэниие хүтэлһэн юм.

(«Известия» газетын мар... тын 27-ной номерһоо абтаа).

КПСС-эй обкомдо, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Һү ехээр һаахын түлөө мүрысөөнэй 1957 оной февраль һарын дүнгүүдээр дамжуулгын Улаан туг барюулха тухай

Һая партиин обком, БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет һү ехээр һаахын түлөө мүрысөөнэй 1957 оной февраль һарын дүнгүүдые хаража үзэбэ. Тиигээд Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугые доро дурсагдагша аймагууд, МТС-үүд болон колхозуудта барюулха гэжэ тогтоогоо:

НЭГЭДЭХИ ЗОНООР:

Кяхтын аймагта (КПСС-эй айкомой секретарь А. У. Модогоев, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ И. П. Зинченко). Энэ аймаг февраль һарада үнеэн бүриһөө 106 килограмм һү һаажа, нёдондонойхидоо орходоо 2,1 дахин, байгша оной январиинхида орходоо 10,4 процент ехэ һү абаба. Һү һаалгые дээшэлүүлгээр үрэ дүн багатай байһан Бичурын аймагһаа туг абтаад, Кяхтын аймагта үгтэхэ.

Тиибэшье февраль соо нёдондонойхидо орходоо һү һаалгаяа хоёр дахин дээшэлүүлһэн, үнеэн бүриһөө ехэ һү һааһан **Бичурын,** мүн **Сэлэнгын** аймагуудай һайн хүдэлмэри онсолон тэмдэглэгдээ.

Кяхтын аймагай **Погранична МТС-тэ** (директорынь С. О. Еланов, партиин айкомой МТС-эй зонодохи секретарь Г. Н. Непомнящих, главна зоотехнигынь С. С. Артамонов) түрүүн абаһан тугынь үлөөгдэбэ. Энэ МТС-эй харьяата колхозууд февральда үнеэн бүриһөө 110 килограмм һү һаажа, нёдондонойхидо орходоо 2,6 дахин, мүнөө жэлэй январь һарынхида орходоо 14,2 процент ехэ һү абаба.

Нёдондонойхидо орходоо февраль соо һү һаалгаяа 2,2—2,5 дахин дээшэлүүлһэн, мүн үнеэн бүриһөө ехэ һү һааһан **Бичурын, Охин-Булагай МТС-үүд,** һү һаалгаяа 1,9 дахин дээшэлүүлһэн Кударын аймагай **Хамнигадайн МТС** һайн хүдэлөө гэжэ тэмдэглэгдээ.

Кударын аймагай «Путь Октября» колхоздо (түрүүлэгшэнь И. Б. Кривогорницын, парторганизациинь секретарь П. Ф. Кривогорницын, зоотехнигынь Л. А. Алексеева). Энэ колхоз февраль соо үнеэн бүриһөө 149 килограмм һү һаажа, нёдондонойхидо орходоо 2, 2 дахин, мүнөө жэлэй январиинхида орходоо 40 процент ехэ һү абаба. Һү һаалгаар энэ колхозһоо муу үрэ дүнтэй Иволгын аймагай «Третья пятилетка» колхозһоо туг абтаад, «Путь Октября» колхоздо үгтэбэ.

Нёдондоной февраль һарынхида орходоо һү һаалгаяа 4,5 дахинаар дээшэлүүлһэн, үнеэн бүриһөө ехэ һү һааһан **Мухаршэбэрэй аймагай «Путь Ленина» колхозой** һайн хүдэлмэри тэмдэглэгдээ.

ХОЁРДОХИ ЗОНООР

Заиграйн аймагта (КПСС-эй айкомой секретарь Ф. Ф. Петров, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ Ф. И. Ангаров). Энэ аймаг февраль һарада үнеэн бүриһөө 97 килограмм һү һаажа, һү һаалгаяа нёдондонойхидо орходоо 1,4 дахин, мүнөө жэлэй январиинхида орходоо 36 процентээр дээшэлүүлээ. Январь һарынхида орходоо февраль соо бага һү һааһан Зэдын аймагһаа туг абтажа, Заиграйн аймагта үгтэбэ.

Нёдондоной февраль һарынхида орходоо энэ жэлэй февраль соо 1,8 дахин ехэ һү һааһан **Ториин аймагай** һайн хүдэлмэри тэмдэглэгдэбэ.

Заиграйн аймагай **Ново-Брянска МТС-тэ** (директорынь А. И. Голо... ков, партиин айкомой МТС-эй зо... нодохи секретарь И. И. Филиппов, зоотехнигынь В. А. Воронин). Энэ МТС-эй харьяата колхозууд февраль һарада үнеэн бүриһөө 117 килограмм һү һаажа, һү һаалгаяа нёдондонойхидо орходоо 1,4 дахинаар, мүнөө жэлэй январь һарынхида орходоо 15 процентээр дээшэлүүлээ. Энэ жэлэй январь һарынхида орходоо һү һаалгаяа бүхыдэнь доошолуулһан, үнеэн бүридэшье бага һү һааһан Цагаан-Усанай МТС-һээ туг абтаа.

Нёдондоной февраль һарынхида орходоо 1,6 дахин ехэ һү һааһан **Баргажанай, Курумканай** аймагуудай һайн хүдэлмэри тэмдэглэгдэбэ.

Ториин аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь А. И. Чимитцыренов, парторганизациинь секретарь И. А. Меньшиков, зоотехнигынь Р. С. Бродкина). Энэ колхоз февраль һарада үнеэн бүриһөө 79 килограмм һү һаажа, һү һаалгаяа нёдондоной энэ һарынхида орходоо 5 дахин, мүнөө жэлэй январь һарынхида орходоо 21 процентээр дээшэлүүлһэн байна. Февраль һарада энэ колхозһоо бага һү һааһан Заиграйн аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозһоо туг абтаад, Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо үгтэбэ.

Нёдондоной февраль һарынхида орходоо һү һаалгаяа 2,7—3,7 дахинаар дээшэлүүлһэн, үнеэн бүриһөө ехэ һү һааһан **Заиграйн аймагай «Красный опытник», XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай һайн хүдэлмэри тэмдэглэгдээ.**

Городой студентнэрэй суглаан

ин-Удэ городтохи студентнэр- итэдэй суглаан КПСС-эй об- й байшангай Ехэ зал соо мар- 27-до болоо.

удентнэрэй дунда ябуулагда- умүүжүүлгын хүдэлмэри, сту- эр-эдэбхитэдэй зорилгонууд гэһэн элидхэл КПСС-эй гор- секретарь нүхэр Ц. Ц. Дон- хэбэ.

ин-Удэ город республикымнай ын, политическэ, соёл культу- лба захиргаанай томохон цен- лонхой. Эндэ хоёр ехэ инсти- -Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ инарай, тэрэшэлэн зооветери- институдууд бии. Тэрээнһээ , педучилищи, хүгжэмэй учи- , кооперативна, индустриаль- умэр замай, лесотехническэ кумүүд бии юм. Город- й дүн хамта долоо мян- студентнэр һурадаг. Тиимэ- студентнэрэй дунда ябуулагда- умүүжүүлгын хүдэлмэри һай- улха гээшэ тон шухала удха- ртай.

өөр, манай городтохи дээдэ ба й дунда һургуулинуудай сту- эртэ зорюулагдаһан хүмүү- гын хүдэлмэри мүнөө дээрээ лтагүйгөөр ябуулагдана. Хэдэ техникумүүдэй, зооветинсти- зарим студентнэр хаа яа ар- гаад элдэбээр аашалдаг, хү- сохидог, хэрүүл шууяа гарга- мүн забхай залихай ябадал даг байгаа. Зооветинститудай нтнэр Тугутов, Сафронов гэг- архи уудаг, һүгэлсөө үүдхэдэг, ошье аяг ааша гаргадаг байба. институдай, педучилищииншье студентнэр забхай зайран гаргаһан байха юм.

Эдэ, дунда һургуулинуудай омольско организацинууд хү- үүлгынгээ хүдэлмэриие эрид һайжаруулха ёһотой гэжэ элшэ тэмдэглэбэ.

гшанарай институдай студент- дунда ябуулагдадаг хүмүү- гын хүдэлмэридэ ехэхэн дутаг- ууд бии гэжэ пединститудай комсомолой комитедэй секретарь нүхэр Б. Хараев хэлэбэ. Комсомолой хүтэлбэрилэгшэд, бидэнэр, нүхэрэй харилсаа студентнэрэй дунда хүгжөөжэ, олониитын аша туһые хододоо бододог байхаар тэдэниие хүмүүжүүлхэ ёһотойбди гэбэ. Архи уудаг, элдэб ааша гаргадаг, һуралсалай журам эбдэдэг студентнүүдые комсомолой суглаан дээрэ ходо зүбшэн хэлсэдэг байгаа һаа, иимэ ушар үсөөрхэ һэн гэжэ нүхэр Хараев тэмдэглэбэ.

Зооветеринарна институдай комсомолой комитедэй секретариин орлогшо нүхэр Качин, студент нүхэр Коновалов үгэ хэлэхэдээ, 1500 гаран хүнэй һурадаг байтарнь институдаймнай зал соо 200 хүн лэ багтадаг. Энэ ушар манай хүдэлмэридэ нилээд һаад ушаруулна. Городой хоёр институт хани нүхэрэй вечернүүдые үнгэргэдэг һаань, ехэл һайн байгаа. ВЛКСМ-эй обкомой, горкомой секретарьнар, мүн бусад хүтэлбэрилэгшэд зооветеринарна институдта үсөөн ошодог юм гэжэ тэдэ шүүмжэлбэ.

Мүн баһа лесотехническэ техникумэй студент Шмелёв, зооветеринарна институдай студентка Толмазова, үдэшын техникумэй студент Федосеев гэгшэд үгэ хэлэжэ, студентнэрэй дунда ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин дутагдалнуудые элирүүлээ.

Студентнэрэй сүлөөтэй сагаа зүбөөр үнгэргэхэ, һайнаар амарха газар үгы. Театрнуудта ошожо, эмхидхэхэ гэхэдэмнай дирекцинь ехэ түлбэри абадаг. Мүн зарим студентнэр вечер дээрэ танца хатархадаа элдэбээр аашалан, «стиль» харуулха гэжэ оролдодог. Иимэ үзэгдэлнүүдтэй эрид шууд тэмсэхэ ёһотойбди. Элдэб темэдэ зорюулагдаһан вечернүүдые, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ байбал һайн һэн гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

Студентнэр-эдэбхитэдэй суглаанай түгэсхэлдэ КПСС-эй горкомой секретарь нүхэр Магунов үгэ хэлээ.

Олон хүүгэдтэй эхэнүүд шагнагдаба

МАССР-эй Верховно Соведэй идиум СССР-эй Верховно Со- Президиумэй 1944 оной ав- ын 18-най Указай үндэһөөр, хүүгэдтэй эхэнүүдые «Эхын » гэжэ орденуудаар, «Эхын ль» гэжэ медальнуудаар Р-эй Верховно Соведэй Прези- эй үмэнэһөө шагнаба. Хориин агай Молотовой нэрэмжэтэ кол- гэшүүн Намжилма Дугарова, -Удын Городской районой гэ- эзэн эхэнэр М. М. Скуратова, док городой гэрэй эзэн эхэнэр Кочетова, Заиграйн аймагай раево тосхоной гэрэй эзэн эхэ- В. Я. Иевская гэгшэд 9 үхибүү жэ, хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө н алдар» гэжэ 1-дэхи шатын ноор шагнагдаба.

Найман үхибүү түрэжэ, хүмүү- һэн 7 эхэ «Эхын алдар» гэжэ хи шатын орденоор шагнагдаа. нэй тоодо Тарбагатайн айма- «Коммунизм» колхозой гэшүүн А. А. Черных, Бабушкин городой гэрэй эзэн эхэнэр Л. П. Филонова, Баунтын аймагай Муйска һургуулиин хүдэлмэрилэгшэ А. А. Красногорова болон бусад бии.

Долоон үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 3-дахи шатын орденоор 25 хүн шагнагдаба. Тэдэнэй дунда Кабанскын аймагай Шигаево тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр М. В. Нагуслаева, Хориин аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Цырма Жамбалдоржиева, Тарбагатайн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Н. Ф. Шмыгина, Баргажанай аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Т. Н. Козулина, Баунтын аймагай Карофтит тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр А. А. Скосырская болон бусад бии.

«Эхын медаль» гэжэ 1-дэхи шатын медаляар 40 эхэнэр, «Эхын медаль» гэжэ 2-дохи шатын медаляар 67 хүн шагнагдаһан байна.

* Оролдосотой аргашан *

Нюдэ алдама харанхы һүни һэн... Хаа яахан эндэ тэндэ нохойн хусаха дуулдана. Мурочи тосхонойхид үни унташанхай байба. Тэрэ үедэ нэгэ танигдаагүй эхэнэр үйлсын харгыгаар урагшаа яаралтайгаар дабшана. Тиигэжэ ябатараа углуу тойрон сасуу нэгэ багашаг гэрэй хажууда гүйжэ ошоод, мэгдэнгеэр сонхынь тоншожо оробо.

Уданшьегүй үүдэн нээгдэхэдээ, гушаад гаран наһанай эхэнэр гаража ерээд:

—Хэн бэ тэндэ? Юун болооб?—гэнэ.

—Энэ биб, Цыбиктарова. Нүхэрни ехээр үбдэшоо. Ошожо туһалха аргатай гээшэ гүт? — гэжэ харюусаба.

Барагтай юумэ һаань, һүниндөө ерэхэгүй гэжэ һайн мэдэхэ болоһон аргашан Мария Иннокентьевна санитарна сумкаяа абаад, гүйдэлөөрөө гараба.

Нэгэ хэды саг үнгэрөөд байхада: — Доржитар, яагаабта? — гэжэ урихан, даруу хоолойгоор Мария Иннокентьевна асууба.

Сээжэмни игсуун, үбдэнэ, халуурнаб...

Мария Иннокентьевна халуунииень хэмжээд, сээжыень шагнажа үзөөд, «уушханай хадхаляа» гэжэ сохом таниба. Теэд, больницада абаашаха гэхэдэ холо, харгыдаа һалхи татахаар. Тиимэһээ, тэндэнь байгаад, яаралтай арга хэрэглэжэ үбшыень номгоруулна.

Мария Иннокентьевна энээгээр һанаагаа амарангүй, үглөөдэр, нүгөөдэрынь, мүн саашадаашье саг үргэлжэ оролдожо, ханамжатайгаар аргалаад, нүхэр Цыбиктаровые хүсэд эдэгээгээ юм.

—Намайе саг дээрэнь аргалжа, амииемни абарбат, Мария Иннокентьевна! Абарагшадаа баяр хүргэнэб,—гээд Доржитар халуун баясхалан хүргэбэ.

—Хүндэтэ Доржитар! Энэтнай минии уялга ха юм, — гэжэ аягүйрхэһэн янзатайгаар Мария Иннокентьевна харюусана.

Энэмнай Мурочын медицинскэ пунктые даагша — олондо хүндэтэй Смородникова Мария Иннокентьевна гээшэ. Нүхэр Смородникова 23 жэлэй саада тээ медицинскэ дунда һургуули дүүргээд, эндэ ерэһэн юм. Тэрэ гэһэн сагһаа хойшо үбэшэлһэн хүнүүдые, үдэр һүни, хүйтэн халуун илгадгүй аргалжа, ами наһыень абаржа ябана. Тэндэхи медицинскэ пункт һайнаар хүдэлмэрилдэг гэжэ һаяхан Усть-Киранай сомоной Соведэй сесси дээрэ тэмдэглэгдээ.

Нүхэр Смородникова үбшэнтэниие үзөөд лэ байдаггүй, сүлөөтэй сагтаа һургуули, фермэ, гүүртэ ошожо ариг сэбэрые шалгадаг, захяа заабари үгэдэг. Ариг сэбэр тухай, үбшэнһөө хайшан гэжэ һэргылхэ тухай хөөрэлдөө, лекци хэдэг. Мүн айлаар ябажа, медицинскэ асуудалнуудаар хөөрэлдөө хэдэг.

— Совет хүнүүдэй элүүр энхые, ами наһые хёрхоор сахиха харюусалгатай, хүндэтэй хэрэг аргашадта даалгагданхай. Иимэ мэргэжэлтэй байһандаа омогорхоноб, — гэжэ Мария Иннокентьевна зугаалдаг юм.

Оролдосотой, бэрхэ аргашан М. И. Смородникова саашадаашье ажалдаа амжалта туйлахань лабтай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. И. Смородникова тарихаяа байна.
А. Сурмачай фото-текст.

Усть-Орда

Мүлигэр шулуун харгыгаар
Машина урагшаа шуумайна.
Үргэн Ордын талаар
Үлэн һалхин зайна.
Үбэл Сагаан хээрээр
Угалза гарган хээлээ.
Һажана нарһад сэнхэгтээд,
Һархайна харганад хүбнэгтөөд,
Округой һониной бэлшэртэ
Омогтой хото тогтоо юм.
Хүйтэн һалхинай элшэртэ
Хүхюу хото бодоо юм.
Зургаан баян аймагууд
Зургаан тээһээн суглардаг.
Алайр, Боохон, Нүхэдүүд
Амжалта туйлаһанаа элидхэдэг.

***

Эмниг хүлэгтэл эгшэжэ байгаа
Эрэлхэг дошхон Ангара мүрэн
Арадай хүсэндэ ахюулан хабаяа,
Амгалан номгоноор урдана, бэтирэн.
Цемент хатуу хүүргээр тодожо
Сарюун уһыень шэрэмээр бүһэлөө.
Агуухэ барилга бодожо
Алтан Сибирее гэрэлээр толоргоо.
Мянган мянган жэлдэ элдэн
Мухарюулжа долгёо байһан
Ангара,
Мүнөө—арадтаа туһаяа хүргэн
Мүнхэ нарандал гэрэлээ сасана.

Вл. ПЕТОНОВ.

Мэргэжэлтын зүбшэл

Таряалан, сабшалан дээрээ һайрамай уһа ямар аргаар тогтоохоб

Шииг нойто ехэтэй байһан газартал ургамал һайнаар гарадаг, тиимэһээ ороохо таряанай болон үбһэ ногооной баян ургаса хуряагдадаг байһаниинь мэдээжэ. Элдэб ургамалай, үбһэ ногооной үндэр баян ургаса ургуулхын тулада таряалан болон сабшалан дээрээ шииг нойто ехээр тогтоожо, барюулжа абахын түлөө оролдохо ёһотойбди.

Шииг нойтоной түлөө тэмсэл имагтал баян ургасын түлөө тэмсэл гээшэ гэжэ таряашан, луговод бүхэн мэдэхэ ёһотой.

Манай эндэ хабар, зундаа һубаг канаваунуудаар уһа гаргахаһаа гадна, үбэлдөө тошон халяадаг, саһа тогтоодог, хабар саһа, мүльһэнэй хайлахада таряалан, сабшалан дээрэ һайрамай уһа урадхажа, тогтоожо, газарай хүрьһэндэ оруулагдадаг байна. Хабар һайрамай уһа һайнаар тогтоожо абаха гээшэ манай эндэ тон шухала удхашанартай. Саһанай хайлахада һайрамай уһа тогтоожо абахаяа бүри эртээнһээ, намар байхаһаа эхилжэ бэлдэгдэдэг.

Намарай пар дээрэ һайрамай уһа тогтооходо газарайнгаа хүрьһэ руу һайнаар шэнгэдэг байна. Ташалан, уруудам газарта полиие хүндэлэн хахалхада һайрамай уһан холо урдангүй, газарайнгаа хүрьһэ руу шэнгэжэ байдаг. Иигэжэ хүндэлэн хахалаад лэ орхижорхиходо саһанай уһан хайлажа, газарай хүрьһэн руу шэнгээд, гектар бүридэ ургасые доодо захань 1—2 центнерээр дээшэлүүлдэг юм. Т. С. Мальцевай дурадхалаар ташалан газарые шаблаагүй плугаар хүндэлэн хахалхада һайрамай уһанай урдамсаар газарай хүрьһэн бүришье ехээр дэбтэхэ ёһотой.

Тиихэдэ, намарай пар дээрэ трактораар багахан валнуудые татуулхада һайрамай уһан бүришье һайнаар газарай хүрьһэндэ шэнгэдэг. Хоорондоо 10—15 метр зайтайгаар хэлхы валнуудые 20—25 сантиметр үндэрөөр хэхэдэ һайн. Уруудам газарай уруудам болохо бүринь валнуудай хоорондохи зайе бага болгодог. Тракторaар үдэр соо 40-өөд гектарта иимэ валнуудые хэжэ болохо юм.

Эрид бэшэ, налуу ташалан газарта 20 сантиметр гүнзэгытэйгөөр, хоорондонь 5 метр зайтайгаар полиие хэрээһэлүүлэн хахалжа, бороздануудые гаргахада, һайрамай уһан яһала һайнаар тогтодог.

Саһа ехэтэй газарта ташаланай дундуур эндэ тэндэ гүнзэгы бороздануудые татажархихада болодог юм. Тэдэ бороздануд 3—4 метр утатайгаар, хоорондоо 1—2 метр зайтайгаар хахалагдадаг. Иигэжэ хоорондонь таһалдуулжа байгаад бороздануудые татахада гектар дээрэ 200—250 кубометр тухай уһан сугларжа, газарай хүрьһэндэ шэнгэнэ.

Хабар һайрамай уһа тогтооходоо мүльһэн боложо хүрэшэһэн саһаар гү, али шоройгоор нюруутаһан валнуудые хэжэ полинууд дээгүүр табихада нилээд туһатай. Мүн полинууд дээгүүр һургаагуудые табижа, шорой гү, али наг шэбхэ дээгүүрнь обоолон, һайрамай уһа тогтоожо болохо. Энээнэй тулада наг шэбхэ, һургаагуудые эртээнһээ гаргажа, поли дээрэ бэлдэхэ хэрэгтэй. Ташалан газарай эридые хаража хоорондонь 15—30 метр зайтайгаар иимэ валнууд хэгдэхэ ёһотой. Уруудам газарта иимэ валнууд дүтэ дүтэхэнэ хэгдэхэ ёһотой. Обоологдоһон валнуудай хажуу талаарнь уһанай урдашахагүйн тулада 30—40 метр болоод лэ зарим нэгэнэйнь хоёр үзүүрые өөдэнь хятаруулан шорой обоолхо шухала. Нюруутаһан валнуудай үндэрынь 20—30 сантиметр, үргэниинь 50—60 сантиметр байдаг.

Ташалангай доодо үзүүртэ шиигтэй газар байгаа һаань, дээдэхи хадын оройһоо хайлажа урдаха саһанай уһые мүн валнуудые хэжэ хажуу тээшэнь, хуурай газар тээшэ урадхуулжа болохо юм.

Газар элдүүрилгын агротехникые шадамараар хэрэглэхэһээ гадна, таряанай газар дээрэ һайрамай уһа ехээр тогтоодог байһанай ашаар Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой таряан ажалай бригадын бригадир Социалистическэ Ажалай Герой С. К. Киселев жэл бүри ороохо таряанай һайн ургаса хуряана. 1955 ондо бригада 97 гектар дээрэһээ га бүриин 14,2 центнер, үнгэрэгшэ гандаги жэлдэ 50 гектарай га бүриһөө 10,3 центнер шэниисын ургаса хуряагаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхозой уһалаагүй, һайрамай уһа тогтоогоогүй бусад полинууд дээрэ га бүриһөө оройдоол 4—5 центнер ургаса хуряагдаһан байха юм. Урда жэлнүүдтэ Хориин аймагай «Улаан Одон» колхоздо һайрамай уһаар яһала ехэ газар уһалагдадаг һэн. Шүбэгэ гэжэ газарта луговод нүхэр Цыдыповэй һайрамай уһаар уһалһан сабшалангууд дээрэ, бэшэ сабшалангуудта орходоо 2—3 дахин ехэ ургаса хуряагдаа. Энээн дээрэһээ харахада, хабар саһанай хайлахада һайрамай уһа шадамараар тогтоожо абаа һаа, ороохо таряанай, үбһэ ногооной болон бусад ургамалнуудай ургасые яһала дээшэлүүлхэ байнабди.

Саһанай хайлажа байха үедэ һайрамай уһа тогтоохоор табигдаһан түхеэрэлгэнүүдээ хирэ-хирэ болоод шалгажа, заһажа, бүлгэ татажа уһанай урдаһан газарнуудые бүглэжэ байха хэрэгтэй. Һайрамай уһа тогтоохо хүдэлмэри түсэбэй ёһоор хэгдэдэг. Тиимэһээ ямар полинуудта һайрамай уһа тогтоохо, юу хэхэ байһанаа эртээнһээ тухайлажа абаха хэрэгтэй.

Һайрамай уһа тогтоолгодо хүдэлжэ байһан колхознигууд, механизаторнуудые резинэ гуталаар хангаха шухала.

Мүнөө жэлдэ баян ургаса хуряахын тулада һайрамай уһые хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр тогтоожо, газарай хүрьһэндэ шииг нойто ехээр оруулжа абахаяа оролдохо ёһотойбди.

В. Козлов, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Уһанай ажахын управлениин главна инженер-гидротехник.

Үнгэрһэн жэлэй дүн юу харуулааб

омплексно гурбан бригада эм- эһэнэй, бригадануудай ажалые талаарнь ажахын тоосоондо һанай ашаар манай колхозой ад ниитынгээ мал ажалые хүг- талаар зарим тэды ам- а туйлаа. Колхознигуудай ай эдэбхи, үүсхэл ажахын үн- шэ жэлдэ нилээдгүй дээшэлээ. бүгэдэ түсэблэлгын шэнэ гу- тухай, хүдөө ажахын артелиин та заһабари оруулха тухай, хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжээ- хай Парти, Правительствын ан хэмжээнүүд гол түлэб нү- эн байха юм.

анай колхоз хамта дээрээ 11717 зартай, тэрэнэй 4264 гектарынь агдадаг газар, 6348 гекта- сабшалан, бэлшээри болоно. 1000 гаран эбэртэ бодо мал- мянган хонитой, 400 толгой тайбди.

эхи комплексно бригадын һаа- ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ бүриһөө 1051 литр, 2-дохи адынхид—932 литр, хамта дээ- колхоз 1000 литр гэхэ гү, али онойхиһоо 400 литрээр ехэ һү а.

эрһэн жэлдэ колхозой продук- өөрын үнэ химдараа. Хэрбээ ондо 176 100 литр һү һаалгада ажалта үдэр гэхэ гү, али ер һүндэ 11 ажалта үдэр гар- лагдаһан байгаа һаа, 1956 он- 245300 литр һү һаалгада 20093 та үдэр гэхэ гү, али центнер 8,6 ажалта үдэр гаргашалаг- байна.

эбһөө гадуур һаагдаһан һүнэй литр бүридэнь һаалишадта нэмэлтэ түлбэри мүнгөөр үгэхэдэ һү һаалга дээшэлдэг байна. Энээндэ жэл соо 14 мянган түхэриг гаргашалагдаа. Энэ һайн хэрэгээ мүнөө жэлдэшье саашадань үргэлжэлүүлхэбди.

Һү ехээр һаахын тулада хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые абаһанай ашаар ажахын жэлэй 5 һара соо нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо 1,8 дахин, тэрэ тоодо февраль һарада 2,2 дахин ехэ һүн һаагдаа. Энэ үе соо 40 мянган литр һүн ехээр һаагдаһан байха юм.

Манай түрүү һаалишад С. Банзаракцаева, М. Дампилова, Ц. Рабданова, Ж. Батомункуева нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1500 литр хүрэтэр һү һааха уялга абаад, ажаллажа байна. Тэдэнэр түрүүшүүлэй дүй дүршэл хэрэглэжэ, үнеэдэйнгээ эдеэлүүлгэ, харууһалгые үдэр бүри һайжаруулна.

Правлени, партийна организаци үнгэрэгшэ оной ноябрь һарада коммунист Даши-Доржо Дайнзановые һаалишан болгожо фермэдэ эльгээгээ һэн. Нүхэр Дайнзанов олоной найдабариие харюулжа шадаа: 4 һарын туршада даалгагдаһан 12 үнеэдэйнгээ тус бүриһөө 505 литр һү һааба.

Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ хамтадаа 1392 центнер мяхан абтаа. Гэбэшье, гахайн мяхан үшөөл багашагаар абтана гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Тушаагдаһан эбэртэ бодо малай 72 процентнь, хонидой—89 процентнь, гахайн—87 процентнь дунда, дундаһаа дээшэ хүшэтэй байгаа һэн. Эбэртэ бодо мал Дунда зэргээр 3,2 центнер, хонид—47 килограмм, гахай—60 килограмм тус бүриин шэгнүүртэй байгаа. Эдэ тоонууд мяха абаха талаар дутагдалнуудай бии байһые гэршэлнэ.

Мүнөө үедэ 631 центнер мяхан абтаад байна. Мяха абалгые яагаад бүри ехэ болгохоб гэжэ хэлсэхэ зуураа, мяха абалгые 20 процентээр дээшэлүүлхэ, 453 центнер гахайн мяха абаха дүүрэн арга боломжотой байһанаа элирүүлээбди. Энээниие бэелүүлбэл, эдлүүриин газарай 100 га бүридэ 13 центнер мяха, хахалагдадаг газарай 100 га бүридэ 10,5 центнер гахайн мяха абажа шадахабди.

Һүүлэй жэлнүүдтэ нооһо абалга зарим тэды дээшэлээ. Хэрбээ 1955 ондо 67 центнер нооһон хайшалагдаһан байгаа һаа, 1956 ондо 75 центнер хайшалагдаа һэн. Нарин нооһон ехээр абтадаг болонхой. Хонин ажалһаа 331 255 түхэриг олзо доход юроо гэхэ гү, али урзанданайхида орходоо 207 200 түхэриг ехээр абтаа.

Гэбэшье, хони үсхэбэрилгэ, хонидой үүлтэрые һайжаруулга манай колхоздо үшөөл хангалтагүйгөөр ябуулагдана. 100 эхэ хонидһоо үсөөн хурьгад абтана, хонид хурьгадһаа һалгаагдаһанай һүүлээр һайтар таргалуулагданагүй. Хонидой үүлтэр һайжаруулха талаар мэргэжэлтэд мүртэй юумэ хэнэгүй, нарин нооһотой хусанууд ямаршье гуримгүйгөөр хонидтю табигдана.

Эдэ бүгэдэ дутуу дундануудаа зайлуулаад, хонидойнгоо тоо толгойе 6 500 хүргэхэ, хонин ажалһаа 500 мянган түхэригэй олзо доход абаха гэжэ шиидээбди.

Байгаалиин эрхэ байдалай муу байбашье, хамтадаа 17 521 центнер, гектар бүриһөө 8,1 центнер таряан хуряагдаа. Энээнэй ашаар ороохо тушаалгаар гүрэнтээ сүм тоосожо, түсэбһөө гадуур 1 200 центнер таряа гүрэндөө худалдаабди. Мүн үрэһэ хүрэнгэ гүйсэд хаагдаа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ бүхы таряанаймнай 60 процентнь, тэрэ тоодо шэниисын 75 процентнь амяарлан хуряагдаа. Хадалга дээрэ гурбан лафетнэ жаткануд хүдэлжэ, үдэртөө 70—80 гектар таряа хуряадаг байгаа. Эшэ дээрээ хэбтэһэн таряан һайнаар хатадаг байгаа. Энэ шэнэ арга хэрэглэһэнэй ашаар таряагаа богонихон болзорто, гээлтэгүйгөөр хуряажа абаа һэмди. Амяарлан хуряалга дээрэ 700 гектар таряа хадаһан машинист Рантапов, 600 гектар таряа суглуулжа сохиһон комбайнер Эрдынеев гэгшэд шалгараа һэн. Мүнөө жэлдэ таряанайнгаа 80 процентые амяарлан хуряахаар хараалнабди. Ороохото культуранууд нёдондонойнгоо хэмээр таригдаад, тэжээлэй культуранууд хоёр дахин ехээр таригдаха юм.

Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ комплексно бригаданууд ажалта үдэр арьбалхын тула тэмсэжэ, 1955 онойхидо орходоо 13 706 ажалта үдэр алмаа, хүдөө ажахыһаа ашаг шэмэ ехээр абтаа, ажалай бүтээсэ дээшэлээ, мүнгэн олзо 254 мянган түхэригөөр нэмээ. Нэгэ центнер һү абалгада (залуу малай харууһалга оролсоно) 1955 ондо 20 ажалта үдэр гаргашалагдадаг байһан һаа, нёдондо 10,1 ажалта үдэр гаргашалагдаа. Гахай үсхэбэрилгэдэ 1297 ажалта үдэр арьбалагдажа, гахайн тоо толгой хоёрһоо үлүү дахин олон болоо. Мүн нэгэ центнер ороохо абалгада 0,94 ажалта үдэр багаар гаргашалагдаа.

Захиргаанай тушаалтанай тооe хорооһоной ашаар жэлэй хугасаа соо хэдэн мянган ажалта үдэр алмагдаа. Хэрбээ тиигээгүй һаа эдэ хүнүүд ажалта үдэрнүүдтэ 240 центнер таряа, 32400 түхэриг мүнгэ абаха байгаа бшуу. Ветврач, зоотехник, веттехник, агроном гэхэ мэтэ шэнэ тушаалнууд бии болгогдобошье, колхозой хүтэлбэрилхы аппарадһаа 5536 ажалта үдэр арьбалагдаа.

Ажал хүдэлмэриие шэнэ гуримаар эмхидхэһэнэй ашаар хүдөө ажахын продуктнуудай өөрын үнэ олон дахин доошолоо. Жэшээлхэдэ, нэгэ центнер һүнэй сэн 1955 ондо 108 түхэриг байгаа һаа, 1956 ондо 54 түхэриг, центнер нооһоной сэн 1955 ондо 175 түхэригтэ байбал, мүнөө 150 түхэриг болоо.

Гэбэшье, зарим амжалтын хажуугаар манайда дутагдалнууд яһала бии. Комплексно бригаданудай ажахын-финансова түсэбүүд 75-һаа 83 процент хүрэтэр дүүргэгдээ, зарим хүдэлмэридэ ажалта үдэр хараалагдаһанһаа үлүүгээр гаргашалагдаа, хүдөө ажахын продуктнуудые абалгатай ямаршье холбоогүй хүдэлмэридэ ажалта үдэр ехээр бэшэгдээ. Манай колхоздо хэрэглэгдэдэг ажалай эмхи гурим ба түлбэри үшөөл һанаһанда хүрэнэгүй.

Тиимэһээ энээниие һайжаруулхын тула комплексно бригадануудай соведүүд, колхозой правлени оролдожо байна. Манай колхоздо эхэнэрнүүд, эрэшүүлэй жэл соо олохо ёһотой ажалта үдэрэй минимум тогтоогдоһон байгаа. Хэрбээ даалгагдаһан хүдэлмэриин ашаг олзо багатай байгаа һаань, зарим колхознигууд ажалдаа гарадаггүй байһан юм. Тиимэһээ мүнөө жэлдэ һара бүриин ажалта үдэрэй шэнэ минимум тогтоогдоо. Энэ гуримай ажалай журамые һайжаруулхань лабтай.

Иимэ дутагдалнууд юундэ ушарнаб гэхэдэ, нёдондо жэлдэ эмхидхэгдэһэн комплексно бригаданууд ажалай шэнэ гуримаар ажаллахадаа дүй дүршэл багатай байгаа. БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын зүгһөө бодото туһаламжа үзүүлэгдээгүй. Манай республикын колхозуудта ажалай эмхи гурим ондо ондоо байдаг, тиимэһээ зарим колхозуудай дүй дүршэлые согсолжо, бэшэ колхозуудта хэрэглэдэг болгохо ёһотой.

Мүнөө жэлдэ манай колхоз 400 мянган литр һү, 1600 центнер мяха, 100 центнер нооһо абахын түлөө тэмсэжэ байна. Тиигэжэ олзо доходнай 1700 мянган түхэриг болохо юм.

Ниитынгээ ажахые хүгжөөхын тула манай колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ яһала юумэ хээ, тиигэбэшье, олон жэлэй гээгдэлһээ гаража үшөө шадаагүй. Түрүүшынгээ амжалтаар зоригжоһон колхознигууд бүхы бэрхэшээлнүүдээ дабан гаража, колхозоо республикын түрүү ажахынуудай нэгэн болгохо байһаниинь дамжаггүй.

И. Иванов, Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Манай республикын һонин

Аяншалгашадта зорюулагдаһан ном

Харгы замые зааһан һонирхолтой номуудые манай ороной аяншад ехээр хэрэглэдэг. Профсоюзай хэблэл тиимэ номуудые олоор хэблэжэ захалаа. Тэрэ тоодо В. Н. Скалон гэгшын «Байгал шадараар ябаха замые зааһан ном» хэблэгдэжэ, худалдаа наймаанда гараба. Байгал шадарай үзэсхэлэн гоё байгаалиие харуулһан олон тоото зурагууд, тэндэхи тосхон, һуурин газарнуудые, Байгал далайн эрье, тохойнуудые харуулһан географическа карта энэ ном соо бии.

Байгал далайда ажамидардаг амитад, тэндэхи нютагай ургамалнууд тухай номой автор тодорхойгоор бэшэнэ.

Байгал дээгүүр пароходоор яажа ябахаб. Баргажанай ангай заповедник, Баргажанһаа Улан-Удэ хүрэхэ сэхэ зам тухайда энэ ном соо мүн лэ һайнаар хэлэгдэнэ.

Байгал шадарай нютагуудаар, мүн Байгал дээгүүр аяншалха хүнүүдтэ тус ном ехэ туһатай байхань дамжаггүй.

Б. Брайковская.

Эрхимүүдэй нэгэн

Александра Алексеевна Михайлова Яруунын аймагта хорёод жэл немецкэ хэлэ заана. Энэ үе соо Александра Алексеевна олон үхибүүдые һурган хүмүүжүүлжэ, зоной дунда хүндэтэй болоо. А. Михайловагай түрүүшын һурагшанар мүнөө инженернүүд, багшанар болонхой.

Үни удаан саг соо һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө А. А. Михайловада «Гэгээрэлэй отличник» гэһэн значок һаяхан барюулагдаба. Мүн иимэ значок түрүүндээ А. Михайловагай һурагша байһан, мүнөө Нарһатын дунда һургуулиин багша Н. О. Климовада барюулагдаа.

В. Байбородин.

Һурагшадай үүсхэл

Закаменай аймагай Мылэ-Бортын долоон жэлэй һургуулиин һурагшад өөһэдынгөө дураар һургуулидаа, түрэл колхоздоо туһална.

Һаяхан 6—7 классуудай һурагшад 3 үдэрэй туршада һургуулидаа 198 кубометр түлеэ бэлдэжэ, һургуулиингаа газаа асараа.

Олоһон мүнгөөрөө спортивна хэрэгсэлнүүдые, мастерскойн шэнэ гэр барюулха, ажалай урогто хэрэглэхэ элдэб хэрэгсэлнүүдые абаха гэжэ хараалба.

Мүн һурагшад хабарайнгаа амаралтада түрэл колхоздоо ехэ туһа хүргэбэ. Тэдэнэр бригада болон таһаржа, фермэнүүд дээрэһээ наг шэбхэ сабшалан дээрэ гаргаа.

Д. Будаев.

Жолоодогшодой мэргэжэлтэй болохонь

Загастайн дунда һургуулида энэ жэлдэ залуу жолоодогшодой кружок эмхидхэгдээ. Кружогые тус һургуулиин багша Григорий Николаевич Габеев хүтэлбэрилнэ. Энэ жэлдэ 20 гаран хүн жолоодогшын мэргэжэлтэй болохо юм. Һаяар шалгалта эхилхэнь.

Б. Халзанов.

Һурагшадай фестиваль

Аймагай һургуулинуудтахи һурагшадай түрүүшын фестиваль Зэдын аймагай Петропавловка тосхондо мартын 25—26-да үнгэргэгдөө. Фестивальда долоон жэлэй, дунда һургуулиинхид хабаадалсаа.

Мартын 25-най үглөөнэй 11 часта эрхим һурагшад фестивалиин туг үргэһэн байна. Фестивальда хабаадагшадые аймагай гэгээрэлэй таһагые даагша С. Бондаруев, КПСС-эй айкомой секретарь Ц. Улымжиев, ВЛКСМ-эй айкомой секретарь В. Морохоев гэгшэд халуунаар амаршалаа.

Хоёр үдэр соо үргэлжэлһэн үхибүүдэй уранһайханай самодеятельность фестивальдаа аймагай һургуулинуудай һайнаар бэлдэһые харуулаа. Станционно, Дээдэ-Үшөөтэйн, Баянай долоон жэлэй һургуулиинхид фестивальда һонирхолтой номернуудые харуулаа.

Фестивальда ород, украин, белорусс, азербайджан, бурят-монгол арадуудай дуунууд дуулагдаа, хатар наадагдаа.

Фестивальда түрүү һуури эзэлһэн һургуулинууд болон һурагшадта үнэтэ шангууд, грамота, дипломууд барюулагдаһан байна.

В. Пахаев,
Б. Чагдуров.

Үндэр наһатанда зорюулһан вечер болобо

Колхозой үндэр наһатанда зорюулагдаһан вечер Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой клубта һаяхан үнгэргэгдэбэ. Республика соогоо алдаршаһан 72 наһатай луговод Боди Бадмажапов, огородник Нима Бадлуев, Балжи Найданов болон бусад үгэ хэлээ. Вечерэй һүүлдэ уранһайханай концерт харуулагдаа.

Х. Батуев.

Тобшо һонинууд

Иволгын аймагай Культурын байшангай уранһайханай самодеятельностиин коллектив һаяхан Прибайкальска аймаг ошожо, Турунтаево тосхондо, Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо концерт харуулба.

Г. Ильин.

Мухаршэбэрэй аймагай колхозуудые электричествотэй болгохо бэлэдхэл эхилээ. Маленковой, Ворошиловай, Кировэй нэрэмжэтэ болон бусад колхозуудаар һаяхан воскресник эмхидхэгдэжэ, столбын нүхэ малтагдаба. Воскреснигтэ хамта 300 шахуу хүн хабаадаа.

Ц. Бальжинимаев.

***

Энэ жэлэй агнууриин үе соо Заиграйн аймагай үбгэжөөл агнуушан Б. И. Камаев үнэгэнэй 25 арһа гүрэндэ тушааба.

К. Дёмин.

***

Түнхэнэй аймагай Туранай сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо һаяхан малшадай үдэр үнгэргэгдэбэ. Колхозой малшад ажахын жэлэй 5 һарын дүнгүүдые зүбшэн хэлсээ.

С. Андыков.

***

Улан-Удын медицинскэ училищиин дэргэдэхи парашютистнуудай кружогто шалгалта болобо. Шалгалта бариһан 21 хүнһөө 13-нь эрхим һайн гэһэн сэгнэлтэтэйгээр, бусадынь һайн сэгнэлтэтэйгээр кружок дүүргэбэ.

Л. Кривогорницына.

Футболоор түрүү һуури эзэлхын түлөө хабарай мүрысөөн эхилбэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ПВЗ-гэй «Локомотив», «Строитель» командануудай уулзалга харуулагдана. 3:1 гэһэн тоотойгоор «Локомотивай» команда шүүгээ.
А. Апреловэй фото.

Сур харбаанда бэлдэнэ

Бурядууд урда сагһаа хойшо сур харбаагаар ехээр һонирходог байгаа. Энэ наадан манай залуушуулыешье мүнөө үедэ һонирхуулна.

Кяхтын бурят дунда һургуулиин һурагшад фестивалиие угтуулан сур харбаагаар өөһэд хоорондын мүрысөө үнгэргэхэ гэжэ шиидэбэ. Мүнөө сур харбаанай секци тус һургуулида эмхидхэгдээд, ажаллажа эхилээ. Һурагшад хабарай амаралтын үедэ гэр гэрһээ үбгэ эсэгэнэрэйнгээ номо, годли асаржа, нааданда хабаадалсаха гэжэ шиидээ. Мүн Кяхтын хизаар ороноо шэнжэлэлгын музейдэ номо, годли хэхэ тусгаар мастерской нээгдээ.

А. Атутов.

Концерт харуулба

Гоё һайхан дуу, хатар болон зүжэг табигшад Гусиноозёрск городһоо Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо һаяхан ерэжэ, концерт харуулаа. Баянист К. Вячеславцев өөрынгөө зохёоһон «танец» гоё һайханаар наадажа, харагшадые ехээр һонирхуулаа. Һүүлээрнь залуушуул танца, ёохор хатарбад.

Б. Жаргалантын.

Шасаргана

Манай эндэ ургадаг һайхан үнэртэй, гашуубтар амтатай шасаргана гэжэ жэмэсые хүн бүхэн таниха. Шасаргана амта һайнтай жэмэс байхаһаа гадна, эм домдо ородог юм. Энэ жэмэс ехэ үрэжэлтэй. Һөөг бүхэнһөөнь 10 килограмм хүрэтэр жэмэс абтана.

Шасаргана элдэб витаминуудаар, тэрэ тоодо: «С», «А», «В», «Е», «Ф» гэжэ витаминуудаар баян юм. Иимэ олон янзын витамин нэгэ жэмэстэ тон хомор үзэгдэдэг. Шасарганаар варени, кисель гэхэ мэтэ амтатай зүйлнүүдые буйлуулжа болоно.

— Шасаргана хадаа «Сибириин ананас» гээшэ, — гэжэ хэлсэдэг.

Шасаргана эдеэ хоолой, мүн фармацевтическэ промышленностида үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Манай республикын эдеэ хоолой комбинадууд шасарганын шүүһэ үйлэдбэрилжэ, худалдаа наймаанда элбэгээр гаргана. Мүн һаяар шасарганын тоһо үйлэдбэрилдэг болохо юм.

Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэдэ шасаргана тухай һонирхолтой номууд яһала олон бии. Тэдэнэй тоодо Яковлев-Сибиряк, Е. Д. Петряев гэгшэдэй номуудые нэрлэжэ болохо юм.

Е. Добренко.

Хитадай Арадай Республикын гражданска авиаци ехэ амжалта туй... 1957 ондо хараалагдаһанда орходоо 60 процентээр олон хүниие ... авиаци үнгэрэгшэ жэлдэ зөөһэн байна. Хитад дотор 18 агаарай зам нээгд...хэй. Ороной гражданска авиацида эбдэрхэ, гэмтэхэ ябадал нэгэшье үзэгдөөгү... Куньмин (Юньнань провинци) городтохи авиапорт Хитадай эгээн томо ...портнуудай нэгэн юм. Аэропортын байшан соо зоной хүлеэжэ һууха ... амарха таһагууд, ресторан, банкын отделени, почто бии. Куньминска аэ...порт ороной баруун-урда хубиие Хитадай бусад хубинуудтай харилсаат... болгохоһоо гадна, Хитадай Арадай Республикын болон Зүүн-Урда Азиин ...нуудай хоорондохи агаарай зам дээрэхи тон шухала пункт юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Куньминска аэродром дээрэһээ ниидэхэ самолёдые зэб... байна.

Синьхуа агентство.

МНР-эй Арадай агууехэ хуралай се...

УЛАН-БАТОР, апрелиин 1. (ТАСС). МНР-эй хоёрдохи зарлалай Арадай агууехэ хуралай дүрбэдэхи сесси мүнөөдэр нээгдээ.

Хоёрдохи табанжэлэй дүрбэн жэлэй түсэб дүүргэлтын дүнгүүд болон МНР-эй арадай ажахые 1957 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай Гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ депутат Л. Цэнде элидхэл хээ. Хоёрдохи табанжэлэй үнгэрһэн дүрбэн жэлэй туршада республикын арадай ажахын бүхы һалбаринууд, соёл культура саашадаа хүгжэн дэбжээ гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

1956 оной сентябриин 1-дэ малайнь тоо 24.450 мянган толгой болоһон байгаа. Энэнь 1952 онойхидо орходоо 7,4 дахин олон юм. Социалистическэ секторын ажахынуудай малай тоо бүри түргэнөөр олон болоо гэбэл 7,5 процентээр нэмэһэн байна.

Гүрэнэй болон кооперативна промышленностиин продукци 4 жэлэй туршада ниитэ дээрээ 48 процентээр нэмээ. Тиигэжэ энэ талаар табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаһан хэмжээн болзорһоо жэл урид дүүргэгдээ гэжэ Л. Цэнде хэлээ.

Монгол орон ажахыгаа, соёл культураяа 1957 ондо бүри ехээр хүгжөөхэ байна. Малай тоо 25.401 мянган толгой болохо, мүн ... шэмэ үгэлгэнь дээшэлхээр ...лагданхай. Жэлэй турша соо ...мышленностиин бүтээдэг зүй... ниитэ дээрээ 19,2 процентээр ...хэ, арад зоной байдал бүри ...жарха юм гэжэ Л. Цэнде хэлэ...

Монгол-совет эбдэршэгүй ... барисаанай үрэ ехэтэй байһа... хай, советскэ арадай үзүүлдэг... дүүгэй элдэб янзын туһала... угаа ехэ удхашанартай байһа... хай МНР-эй амжалтанууд эли... доор гэршэлжэ үгэнэ гэжэ эли...шэ онсолон тэмдэглээ.

МНР-эй 1956 оной гүрэнэй ...мажедэй түйсэдхэл ба 1957 оной ...божедэй проект тухай мүнгэн са...сайд Маломжамц сесси дээрэ ...хэл хээ. 1957 оной гүрэнэй бю... олзын талаар 591,2 миллион ...ригөөр, гаргашын талаар ... миллион түхэригөөр тодорхо...доо. 1956 онойхитой сасуу... бюджедэй олзонь 69,7 миллион ...хэригөөр, гарашань 77 мил... түхэригөөр ехэ болоо. Г... бюджедэй бүхы олзын 84,6 ...центнь арадай ажахын соци...тическэ секторһээ орохо юм ... элидхэлшэ мэдээсээ.

МНР-эй Арадай агууехэ ху... сесси хүдэлмэреэ үргэлжэлүү...

Октябриин дүшэн жэлэй ойдо КНДР-тэ бэлэдхэл х...

ПХЕНЬЯН, апрелиин 2. (ТАСС). Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойдо КНДР-тэ ехэ бэлэдхэл хэгдэжэ байна. Октябриин 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан хэмжээ-ябуулгануудай тодорхой түсэбүүдые Корейн Ажалай партиин ЦК, Хойто Корейн Демократическа партиин ЦК, СССР-тэй культурна холбоо байгуулха корейскэ обществын Центральна правлени, КНДР-эй бусад политическэ партинууд болон ниитын организацинууд зохёогоо.

Корейн эсэгэ ороной демо...ческа нэгэдэмэл фронтын ... Президиумэй заседани Пхень... боложо, алдарта ойн бүгэдэ ... һайндэр үнгэргэхэ тухай ... зүбшэн хэлсээ. Агууехэ Октя... социалистическэ революциин ... жэлэй ойн һайндэр үнгэргэхэ ...тет заседани дээрэ һунгагдаа. ... комитет гүрэнэй болон пар... ажал-ябуулагшадһаа, олон... организацинуудай хүтэлбэ...шэдһөө, мэдээжэ уранзохёол... эрдэмтэд болон искусствын ... мэрилэгшэдһөө бүридэнэ.

КИНО

ТҮҮХЫН ҺУРГААЛ

«Түүхын һургаал» («Урок истории») гэжэ хүнэй сэдьхэл зүрхэ хүдэлгэмэ фильм манай республикын хүдөөгэй кинотеатрнуудта, клубуудта харуулагдажа байна. Энэ картина харахадаа, нэн түрүүн мүнөө үеын оршон байдал: дэлхэйн шэнэ дайнай уршагта аюул империалистнуудай түхеэржэ байһаниинь, манай саг үеын нэрэ түрэ, алдар соло, оюун ухаанда — коммунистическэ партинуудта эсэргүү хархис хүсэнүүдэй хорото муухай ааша ябуулгануудынь һанагдаадхина.

Болгарска ба уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй гайхамшаг ажал-ябуулагша Георгий Михайлович Димитров германска фашизмын зэбүүрхэмэ муухай хардалга гүрдэлгые Лейпцигтэ болоһон сүүд дээрэ үндэһөөрнь элиршэлжэ, хүдэлмэришэн ангиин, коммунизмын арюун нангин хэрэгые шэн зоригтойгоор, эрэлхэг дорюунаар аршалан хамгаалаа һэмнай. Үшөө тиихэ үедэ Димитров фашизмда ба империалистическэ дайнда эсэргүүсэн улам эршэмтэйгээр тэмсэгты гэжэ бүхы дэлхэйн ажалшадые халуунаар уряалһан юм.

1930-аад оной эхиндэ Германида фашистска засагай хайшан гэжэ тогтоогдоһон тухайда, фашизмһаа эхэ ороноо аршалан хамгаалхын тула немецкэ коммунистнуудай айхабтар эрэлхэг дорюунаар, үсэд шангаар тэмсэһэн тушаа, суута Лейпцигскэ сүүд тухайда энэ картина дотор хэлэгдэнэ.

... 1933 оной эхин, Германида Гитлерэй гарта засагай оруутай байһан үе. Промышленностиин эзэд баяшуул томо томо банкирнууд — амитан зоной үхэл зоболонһоо баяжаашад сугларжа, «манай һанаашалгые энэ хүн (Гитлер) бэелүүлжэ шадахаар гээшэ гү, али үгы гү?» гэжэ зүбшэн хэлсэжэ байнад.

Уданшьегүй январиин 30-да президент Гинденбург хуули засаг Адольф Гитлертэ барюулжа, орон доторнь фашистска диктатура тогтоогдобо. Дүлэтэ шиидэмүүдые гартаа бариһан фашистска штурмовигууд Берлинэй үйлсэнүүдээр һэнгэргүйгөөр алхалалдана, хүнүүдэй зосоо уйдхар гуниг түрүүлнэ.

Фашистнууд түрүү һаналтай бүхы хүнүүдые, нэн түрүүн коммунистнуудые хюдаха, немецкэ арадай сүлөөтэ байдалай, демократиин һүүлшын үлэгдэлнүүдые үгы хэхэ зорилго урдаа табиһан байна. Тиихын тула ямар нэгэн шалтаг хэрэгтэй ха юм. Германска рейхстаг галдаад, «тэрэниие таанад галдаат» гэжэ коммунистнуудые бузагай муухайгаар хардаха гэжэ фашистнууд шиидэбэ. Хүн нэрээ мартаһан, зальхай зайгуул Ван дер Люббе гэдэгые үгэдөө оруулжа, фашистнууд рейхстагта гал аһаалгуулба. Германска рейхстаг уни бутаржа, улаан дүлөөр соробхилжо байна.

«Коммунистнууд рейхстаг галдаба» гэһэн зар тунхаг фашистнууд тарааба. Герман Геринг коммунистнуудые, түрүү хүнүүдые түрмэдэ хааха гэһэн хэдэ мянгаад захиралта бэшэгүүдтэ гараа табина. Тэрэнһээ залгамжалан, коммунистнуудай, бүхы түрүү үзэлтэй хүнүүдэй хойноһоо үзэгдөө дуулдаагүй муухай, зэрлиг шэрүүн мүрдэлгэ захалба. Энэ үедэ Германида байһан Георгий Димитров «рейхстаг галдалсабаш гүүлээд» түрмэдэ хаагдаба.

Фашизмда эсэргүү зорюулагдаһан хүдэлмэришэдэй митингнүүд, забастовконууд энэ үедэ хаа хаанагүй болоно. Хэнэйшье мэдэһээр немецкэ арад айхабтар ехэ революционно түүхэ домогтой, алдар габьяатай ха юм. Немецкэ хүдэлмэришэн коммунист Генрих Ланге гэгшын (артист Г. Юдин), тэрэнэй бүлынхидэй хэрэг ажал немецкэ хүдэлмэришэн ангиин революционно заншалые үргэлжэлүүлнэ. Энэ ушар фильм дотор тон элеэр харуулагдана.

Хэрбээ хүдэлмэришэн ангиин хэрэгтэ социал-демократическа хүтэлбэрилэгшэдэй урбаагүй, хүдэлмэришэн ангитай бата нэгэдэлтэй байгаа һаань, Германида фашизм яахадаашье илажа шадахагүй байгаа. Һүүлдэ сүүд дээрэ гэрһэ болгогдожо, немецкэ наһатай болоһон хүдэлмэришэнэй хэлэһые һанаад үзэе. «Социал-демократическа партида байһандаа бэедээ гомдоноб» гэжэ сүүд дээрэ тэрэ мэдүүлээ һэмнай. Энэ политическэ гүн удхатай ха юм.

Фашизмын сүүдэй урда зогсохо баатай болоһоншье һаа, Димитров бишыханшье тунхарингүйгөөр, багаханшье зүрхэ алдангүйгөөр фашизмда эрид хатуу харюу үгэжэ, фашистнуудые өөһэдыень гэмнэжэ гараһан байна. Тиигэжэ коммунизмын нангин хэрэгэй хэзээдэшье илагдашагүй байһыень гэршэлэн харуулаа. Софийска арадай театрын артист Стефан Савов Димитров боложо айхабтар шадамар бэрхээр наадаа. Марксизм-ленинизмын һургаал гүнзэгыгөөр шудалһан, хүдэлмэришэн ангиин агууехэ хэрэгтэ бүхы ами наһаяа зорюулһан пролетарска революционерэй гүн оюун удхатай, гүнзэгы һайхан сэдьхэлтэй, эрэлхэг баатар зоригтой байһыень артист амаргүй шадамараар, үнэншэмэ зүбөөр харуулна бшуу.

Димитровто эрхэ сүлөө олгуулхын түлөө хүдэлөөн бүхы оронуудта үргэнөөр дэлгэрнэ. Митинг, демонстрацинууд хаа-хаанагүй үнгэргэгдэнэ. Революционно хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ, жэшээнь, болгарска арад зон—таряашад ба шахтёрнууд, загаһашад ба малшад—хүгшэ залуугүй мүнгэ зөөри суглуулна. Нэгэ талаһаа эрхэ сүлөөдэ дуратай болгарска арадай арюун һайхан хүсэл эрмэлзэл, эрэлхэг дорюун оролдолго зориг энээндэ үзэгдэнэ. Нүгөө талаһаа арад зонтоёо пролетарска революционерэй таһаршагүй холбоотой байһаниинь тайлбарилан харуулагдана. Энэ үшөө юугээр тодорхойлогдоноб гэхэдэ, сүүдэй болохын урда тээ Димитров: «гүрэнэй зүгһөө намда ямаршье хамгаалагша хэрэггүй. Оломиллион ажалшад минии хамгаалагшад гээшэ. Тэдэнэй зүгһөө би бэеэ хамгаалхаб!» гэжэ мэдүүлээ һэн бшуу.

Мүн болгарска жиирэй эхэнэр, Димитровой эхые эндэ харанабди. Хүбүүнэйнгээ зориһон хэрэгэй хизааргүй үнэн зүб байһанда Парашкева (артистка Ц. Арнаудова) хэлбэришэгүйгөөр этигэнэ. Иимэ революционерэй түрэһэн эхэ иимэ һайхан сэдьхэлтэй, иимэ сэлмэг ухаатай байншьегүй яахаб даа гэжэ досоо ороно.

Немецкэ хүдэлмэришэн ангиин, коммунистическэ партиин туйлай хүшэр хүндэ байдалда орожо, ангиин тулалдаанда тэдэнэй булигдажа байһан тухайда фильм дотор хэлэгдээшье һаань, немецкэ арадай революционно зориг эрмэлзэлэй, революционно ёһо заншалай хэзээдэшье дарагдахагүй байһанда этигэхээр юм. Фашистнуудай хэһээлтэ доро арайхан гэжэ амиды голтой үлэһэн жиирэй хүдэлмэришэд гэршэнэр болгогдоод сүүдтэ ерээд байхадаашье, коммунистическэ партида огто урбахагүй байна ха юм. Тэдэнэй нэгэниингшье Димитровые хардахаһаа тад арсаһан байха юм.

Фашизмтай баатар зоригтойгоор тэмсэһэнэйнгээ, бүхы дэлхэйн ажалшадай тэрэниие халуунаар дэмжэһэнэй ашаар Димитров табигдажа, СССР-эй гражданин боложо ерэхэ болоно.

Эгээл һүүлшынхеэ Димитров түрмын коридор соогуур газаашаа гаража ябана. Эндэ Эрнст Тельмантэй гэнтэ уулзашана. Энэ үнэхөөр хүнэй сэдьхэл зүрхэ ү... ма уулзалга мүн. «Немецкэ ...мунистнууд булигдаашьегүй, ... дэшье булигдахагүй, тэмсэл ... жэлһөөр!» гэжэ Димитровто ...дан, Тельман мэдүүлнэ.

Зүб даа, тэмсэл үшөө үргэл...һөөр! Бүмбэрсэг дэлхэй ... ээрхэг түримхэй хархис ...нүүд хорото муухай ааша... гаргаһаар ха юм. Ажалша х... һэрэмжэтэй байгты, түүхын ...гаал һанагты гээд фильм т...

Ажалша хүнүүдтэ зол ж... олгуулхын, коммунизмын ... туйлахын тула марксизм-лени...мын һургаалые хэлбэришэгү... хүтэлбэри болгохо, социализм... демократиин хэрэгые эрид ... хамгаалха, хүдэлмэришэн ... дайсадтай хайра гамгүйгөөр т...хэ шухала гэһэн һургаал энэ ф... үгэнэ.

Тус фильмые «Мосфильм» ... Ленинэй ордено киностуди ... һайханай фильмнүүдэй Соф... студи хоёр хамтадаа 1956 онд... гаһан байна. Фильмын сцен... Л. Арнштам бэшээ. Операто... А. Шеленков, Ген Ю-лан, ...зенберг гэгшэд энэ картинье ...руулан буулгаа.

Советскэ болон болгарска ...матографистнуудай хамтадаа ...һан энэ фильм тэдэнэй зох... ажалай горьтойхон амжалта... гэжэ сэгнэгдэхэ зэргэтэй.

Ц. МИТЫПО...

Редактор Д. Л. ЛОБСАН...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора— 32-74, отв. секретаря —27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров —16.

Н 00390. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №